

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 60 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglašaji
nad 45 mm višine
po 2 D, 50, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
činea po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnitva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ninčič v Rimu.

Vse srednjeevropske časopise pripisuje Ninčičevemu obisku v Rimu izredno važnost. Ne gre samo za predsedstvo prihodnjega zasedanja Društva narodov, tudi ne le za izmenjavo misli o političnem položaju v Evropi, ampak za nove, dalekosežne pogodbe, ki pomenijo pregrupacijo evropskih sil.

Z lokarno pogodbo so si zapadne vesilele zagarantirale varne hrbe. Le še vstop Nemčije v Društvo narodov in debava, ki se je pri tem razvila, je zaenkrat edini problem zapadnoevropske zunanje politike. Ves interes, vse intrige, vsa pozornost je sedaj koncentrirana na vzhod in vesilele tekmujejo, da si zagotovijo tu »interesne sfere« s strastjo iskalcev zlata na novoodkritih ležiščih. To je prav jasno izzvenelo iz zadnjega dr. Beneševega govora, ko je v imenu Češkoslovaške nudil Mažarski v sedanjem stanju srednjeevropski garancijski pakt in povdarjal nujno potrebo po združitvi vseh sil v srednji in južnovzhodni Evropi.

Pod naslovom »pacifikacije Balkana« qje turški zastopnik na potu iz Anglije predlagal konferenco balkanskih držav v Carigradu, isti cilj sta povdarjala Mussolini in Pangalos, da sta pred javnostjo utemeljila zadnji sestanek, prav isto povdarja Bratianu, ki pledira za vstop Poljske v Malo antanto.

Balkanski pakt, razširjenje Male antante, pakt srednjeevropskih malih držav, vse to je stopilo v ozadje pred gotovim dejstvom, da Ninčič in Mussolini sedita v Rimu pri odločitvah pogajanjih. Vsiljuje se misel, da je za Mussolinija ta sestanek nujna posledica lokarne pogodbe, razgovora s Chamberlainom po tej pogodbi in vstopa Nemčije v Društvo narodov. Balkanski pakt je bil — vsaj tako je izgledalo — angleško maslo. Anglija ga je forsirala in Anglija bi bila odločujoča sila pri njegovi ustvaritvi. Vstop Nemčije v Društvo narodov forsira Anglija in ista Anglija se upira francoskim predlogom po razširitvi sveta Društva narodov. Prvo dejstvo narekuje Mussoliniju, da hitro dela, če hoče prehiteti močnejše sosedo, da ne bo zadnji, kot je bil v Lokarnu. Drugo pa je samoposebi zbližalo Mussolinija in Brianda.

Mussolini je človek hitrih dejanj. Nepričakovano in skoro neopažen je bil njegov sestanek s Pangalosom in čisto tajno sta se sestala z bolgarskim carjem Borisom. Da pridobi Italija odločujočo silo v Mali antanti, je duce udaril po Nemčiji in se ognjevitno izjavil proti priključitvi Avstrije k Rajhu. To je struna, na katero čuje Beneš.

Ker pa je izmed članov Male antante neposreden sosed Italije Jugoslavija, in ima na dobrem sosedstvu z njo največji interes, zato je pač naravno, da v Rim ni šel Beneš, ampak Ninčič. Ninčičeva navzočnost v Rimu je prvi uspeh italijansko-francoske politike v srednji in južnovzhodni Evropi. S tem sta Francija in Italija zaenkrat prehiteli Anglijo in njeno fihlo zavezništvo Nemčijo. Francija je s tem pokazala zobe Angliji, Italija pa se skuša izmotati iz uničujoče osamlosti, v katero jo je priagnal fašistovski režim, proti kateremu enotno nastopajo Anglija, Amerika in Nemčija.

Poročila iz Rima vedo povedati, da Ninčič in Mussolini sklepata garancijsko pogodbo, ki naj predvsem zasigura meje med obema državama. Tej pogodbi se pridruži Francija kot drugi zaščitnik, kot varovanci pa Češka, Romunija, Bolgarija, Grška in morda tudi Poljska.

Jugoslavija in Italija naj bi na tem sestanku uredili tudi druga odprta medsebojna vprašanja in napravili načrt za medsebojno podporo gori navedenih držav. Sestanek v Rimu naj ustvari podlago za nov velik blok držav pod italijansko-francosko patronanco. Blok bi bil naperjen predvsem proti Nemčiji.

Če nas vsa poročila ne varajo, je naša država storila najodločnejši korak. S stališča dobrega sosedstva z najmočnejšo sosedno državo moramo čim večje zbližanje in dobro ureditev medsebojnih odnosov seveda pozdraviti. Neprimerno iskreneje bi pozdravili Ninčiča v Rimu, če bi mogli vsaj slutiti, da bodo nove pogodbe prinesle nekaj olajšav, vsaj del rešenja tudi našim slovenskim bratom, ki so italijanski državljani. Upamo vendarle, da se oba državnika zavedata, da je iskreno sožitje med državama nemogoče, dokler ena tlači narodno manjšino druge pogodbenice. Upamo, da se Ninčič ne bo zopet zadovoljil s kako albansko goro in tudi ne z morebitnimi Mussolinijevimi obljubami podpore v solunskem vorašanju. Solun je važen.

toda neprimerno važnejša nam je kri naših rojakov.

Kakor rečeno, iskreno želimo živeti v miru in dobrem sosedstvu in če bo rimski sestanek korak naprej v tem zmislu, ga bomo pozdravili. Toda bojimo se, da pomeni nov blok, ki ga vstvarjata Francija in Italija novo merjenje sil, s tem novo oboroževanje, nove zapletljajve. Italija in Francija nadaljujeta s tem predvojno politiko »evropskega ravno-

vesja«, ki je bilo vedno prevara in je vodilo do žalostnega konca v svetovni vojni.

Politika »blokova«, ki temelji predvsem na militarističnih načelih in ima povod in namen v medsebojni vojaški pomoči napram tretji državi, moramo obsojati. Pri taki politiki je Društvo narodov le še pisarna, ki naj dokumentira nezmožnost Evrope za mirno in smotreno vzajemnost vseh narodov.

Prvi sestanek Ninčiča z Mussolinijem.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Iz Rima poročajo: Zunanji minister kraljevine SHS dr. Momčilo Ninčič je danes prispel v Rim v spremstvu opolnomočenega ministra Antiča in in načelnika svojega kabineta Vučkoviča. Ninčič je prispel v salonskem vozu italijanske drž. železnice. Na postaji so ga sprejeli šef kabineta predsednika vlade Mussolinija markiz Paulucci, zastopnik naše države v Rimu Vojislav Antonijević, poslaniško osebje, ravnatelj italijanskega zunanjega ministrstva Rocca, člani ministrstva, člani kolonije in časnikarji. Predsednik Mussolini je sprejel Ninčiča in se z njim dolgo razgovarjal. Ta sestanek je bil formalnega značaja.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Iz Rima poročajo: Današnji in včerajšnji listi se bavijo z Ninčičevim obiskom in naglašajo važnost tega obiska. Nekateri listi priobčujejo Ninčičev portret. »Messaggero« piše, da je bil Ninčičev obisk že davno odločen, dan pa se je odložil pred par dnevi, ker se 8. marca prične izredno zasedanje Društva narodov. Naravno je, pravi list, da je Ninčič izkoristil potovanje v Zenevo in se podal v Rim z namenom, da izmenja misli s g. Mussolinijem, nakar bo odšel v Pariz, da konfirira z Quai d'Orsay-skimi osebnostmi. Vse kombinacije o tem potovanju so neosnovane.

»Messaggero« pozdravlja Ninčiča z dobrodošlico in dodaja, da so odnosi med Italijo in kraljevino SHS sedaj popolnoma urejeni s pogodbami in sporazumi in sicer na političnem, kakor tudi na gospodarskem polju, kar daje obema državam možnost, da se pospeši razvoj političnega sodelovanja in prijateljstva, ki je že dosedaj rodilo izvrstne rezultate, katerih namen je, da se ustvari sta-

bilizacija evropskega miru. Ti odnosi imajo tudi cilj, da se izpolnijo skupne koristi obeh držav. Razgovori med Ninčičem in Mussolinijem lahko gredo samo za to, da se proučijo problemi, ki zanimajo obe jadranski kraljevini. Gotovo je, da bo tudi splošen političen položaj predmet bržega proučevanja. Za sedaj ni nobenega problema, ki bi specielno zanimal oba ministra.

»Popolo d'Italia«, organ načelnika vlade, trdi, da je Ninčičevo pot v Rim smatrati kot poseben dokaz pristrskih odnosov med kraljevino SHS in Italijo, pristrčnosti, ki ni samo formalna, ampak znači sodelovanje pri problemu, ki se tiče življenjskih interesov obeh držav. List ugotavlja, da je prijateljstvo med obema državama na čvrsti podlagi ter naglašja, da se vrši ta sestanek v politično važnem trenutku in da je zanimiv v mnogem pogledu. Trdi, da bosta Mussolini in Ninčič prijateljsko razpravljala o sedanjem svetovnem položaju. Pravi, da ne more priti do nobenih novih senzacionalnih sporazumov. Svoja izvajanja zaključuje: Kakor predstavlja danes Italija najmočnejšo in najsposobnejšo kraljevino na svetu, tako predstavlja kraljevina SHS najmočnejšo in najčvrstejšo državo v Mali antanti, na Podonavju in na Balkanu.

DR. NINČIČ OBIŠČE TUDI VATIKAN.

Italijanski listi poročajo, da bo naš zunanji minister obiskal tudi Vatikan. Sv. oče ga bo sprejel v avdienco, s tajnikom za zunanje zadeve kardinalom Gasparrijem pa bo Ninčič imel daljšo konferenco o vseh vseh vprašanjih med našo državo in sv. stolico. Razpravljala bosta zlasti o nadaljevanju pogajanj za konkordat in spornih točkah, ki so doslej ovirale, da pogajanja niso napredovala.

Iz globokega prepričanja.

GOVOR POSLANCA PUCLJA. — IZJAVLJA, DA GLASUJE ZA PRORAČUN, KER ZAUPA VLADI PRORAČUN OD RR VEČINE V NAČELU SPREJET.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Na današnji seji, ki se je vršila dopoldne, je govoril Kosta Timotijević (dav. dem.). Ugotovil je ogromno proračuna, nakar je kritiziral Radičev delovanje. Vlada ima 200 poslancev, pa vendar v sedmih mesecih ni ničesar storila. Posebno radičevci imenujejo vlado vedno seljaško, čeprav je v njej sama gospoda. Za radičevce so advokati, uradniki in vsi, ki niso pristaši HSS, gospoda. Namesto da bi Radič ščitil prave interese ljudstva, z demagoškimi sredstvi vara Hrvate. Danes, ko je na vladi, prav nič več ne pozdravlja ljudstva s »Faljen Isus«. Opozicija je vladi osem mesecev dovolila, da mirno dela, pa vendar ni ničesar napravila. Raditega je treba proti tej vladi začeti najodločnejšo borbo. Zato izjavlja, da bo glasoval proti.

Nato je govoril Slavko Sečurov (dav. dem.). Obširno je kritiziral proračun.

Radičev disident dr. Buč je pokazal na demagogijo, ki jo uganja Radič v Dalmaciji. Radič glasuje za stvari, ki so proti življenjskim interesom hrvatskega in slovenskega ljudstva.

Na popoldanski seji je prvi govoril poslanec Ivan Pucelj. Po včerajšnjem ponesrečenem nastopu prvega govornika iz Radičevega kluba, posl. Babića, ki se je v imenu hrvatskega naroda odrekal plačilu vojnega posojila in 20% odteglajev, se je pričakovalo, da bo Pucelj vsaj glede Slovencev reflektiral na ta plačila in da bo vsaj malo olajšal težavni položaj kmetijskega ljudstva v Sloveniji. Nič tega! Dejal je, da je stanje slabo, da v vladi ni vse tako, kakor bi moralo biti, da so davki veliki, da bomo težko plačali. Vendar pa bi on rad vedno ostal na vladi. Vlada ne more vsega storiti. Kdor hoče biti v vladi, mora svojim pristašem dati tudi neugodne stvari. To je, je dejal, kakor v mesariji, kjer se ne more kupiti samo par kilogramov mesa, ampak se morajo dobiti tudi kosti in odpadki. (Medklic: »Tako je tudi pri nas!

Srbi dobe meso, Slovenci pa kosti in odpadke! Vi pa take stvari podpirate!)

Nikakor ni pozabil pozabavljati čez duhovnike in čez nekulturno Slovenijo. Na podlagi potvorenih citatov iz Korošičevega govora je poskušal ta gospod parafrazirati. Končno je izjavil, da bo za proračun glasoval iz globokega prepričanja, ker ima zaupanje v vlado, ki je s tem proračunom naložila nova velika bremena slovensko-hrvatskemu narodu. Misli, da bo vlada zboljšala finančni položaj. Če tega ne bo storila, bo vzel na rame nahrbtnik in odšel preko meje.

Nato je dobil besedo Demetrovič (sam. dem.), ki je v stvarnem govoru kritiziral vlado in njeno delovanje.

Njemu je odgovarjal Trbić (radikal).

Zadnji je imel besedo državni podtajnik Neudorfer (radičevac), ki je skušal braniti proračun in navajal, kaj bo vlada vse storila.

Nato se je vršilo glasovanje. Proračun je bil v načelu sprejet s 162 glasovi proti 71. Zanj so glasovali radikali in pa radičevci. Zadnji so bili polnoštevilno zbrani, medtem ko je manjkalo okrog 40 radikalov.

Jugosl. klub je glasoval proti temu proračunu iz razlogov, ki so jih njegovi govorniki navedli v fin. odboru in v govorih tekom proračunske debate, in sicer radi tega, ker proračun še nadalje uvaža nezakonitost in neenakopravnost, ker zapostavlja Slovenijo, za ljudstvo pa pomeni težka bremena.

Jutri se bo pričela podrobna razprava. Govorniki bodo pri vsakem ministru ponovno navedli vse neenakosti.

GOZDNI POŽARI V AVSTRALIJ.

Melbourne, 24. febr. (Izv.) Gozdni požari se še vedno razširjajo. Dosedaj cenijo škodo nad 250.000 funtov. Požar zavzema sedaj nad 100 km dolgo črto in se že približuje mestu Queenstown. V mestu vlada vsled tega velika panika in se ljudje pripravljajo na beg.

Dr. Ivan Lorković †.

Smrt predsednika hrvatske federalistične stranke, glavnega urednika dnevnika »Hrvat«, poslanca dr. Ivana Lorkovića je prišla nepričakovano. Z dr. Lorkovićem je hrvatska politična organizacija izgubila markantno osebnost. Dr. Lorković je bil eden redkih hrvatskih politikov, ki je visel z vsem srcem na svojih idealih, neumorno iskal novih potov za uveljavljanje demokratizma; dosledno kritiziral in protestiral proti nemorali v političnem življenju a se obenem ni dal zapeljati v sfero sanjavosti, ki je hrvatskim voditeljem tako nevarna. Neprestano je nosil v srcu žalost in stisko hrvatskega ljudstva in nobena njena nijansa ni ušla njegovemu kritičnemu očesu.

Bil je popoln žurnalist in je s svojo stvarnostjo in izklesano pozitivnostjo odločilno vplival in blažil ton zagrebškega in vsega hrvatskega časopisa. V svojem listu je dosledno zagovarjal demokracijo in pobijal politike, ki jim je politika ropodilstvo ali poslednji namen. On je videl v politiki le sredstvo za uveljavljanje ljudske misli.

Lorković je bil bojna narava, neprestano vstvarjajoči duh, po svoji miselnosti vedno med mladimi. Ob njegovem grobu stoji razočarano Hrvatsko, ki mu je tako redko sojeno, da se mu rodi idealen voditelj.

Dr. Ivan Lorković se je rodil 17. junija 1876. v Zagrebu kot sin vseučiliškega profesorja in pisatelja dr. Blaža Lorkovića. Skupno s Svetozarjem Pribičevićem in Stjepanom Radićem je že v l. 1895. začel izdajati »Narodno Misel«. Kasneje je bil urednik številnih hrvatskih listov: »Hrvatska Misel«, »Osječka Narodna Odrbana«, »Pokret«, »Hrvatska Rijeka«, »Male Novine«, »Novo Vrijeme« in konečno »Hrvat«.

Prvič je nastopil pri proslavi desetletnice smrti Svetozara Miletića 1896. Kot vseučiliški profesor na zagrebški univerzi, kjer je študiral pravo, je bil član raznih hrvatskih narodnih organizacij in so ga avstromadarske oblasti vedno preganjale. Po dovršenih naukih je šel v sodno službo, ki jo je pa hitro zapustil in se posvetil samo politiki in časnikarstvu. [906. je vstopil v Hrvatsko-srbsko koalicijsko in bil voditelj njenega radikalnega krila. Kasneje je osnoval »Hrvatsko napredno stranko« in se z njo priključil tedanji mladi Radićevi »Pučki stranki«. Leta 1912. so ga madjarske oblasti spravile v ječo, kjer si je nakopal bolezen, ki ga ni več pustila in ga tako zgodaj spravila v grob. Leta 1908. je bil izvoljen za narodnega poslanca. Leta 1917. se je sprl s Svetozarjem Pribičevićem, ker je zahteval federalistično ureditev bodoče jugoslovanske države. Po prevratu je bil prvi tajnik Narodnega veča v Zagrebu. Osnovalec je Hrvatske napredne stranke, kasneje skupno s Pravaši Hrvatsko zajednico. Pod njegovim vodstvom je zajednica stopila v Hrvatski blok.

Lorković je bil politik izrednih zmognosti, človek, ki nikdar ni iskal časti in oblasti. Z njim tudi Slovenci izgubimo dobrega prijatelja.

* * *

DR. LORKOVIČ NA MRTVAŠKEM ODRU.

Zagreb, 25. febr. (Izv.) Vsi današnji časopisi prinašajo obširne članke povodom smrti dr. Lorkovića o njegovem življenju in delu. Njegovo truplo leži na mrtvaškem odru v Umetniškem paviljonu na Zrinjevskem trgu pred kolodvorom. Pogreb se bo vršil v petek ob 3. popoldne in se vrše zanj velike priprave. Iz Belgrada prispejo številne deputacije poslanskih klubov in drugih političnih organizacij. Stjepan Radić je poslal lep venec kot svojemu prijatelju iz mladih let.

POSLANCI PRI POGREBU DR. LORKOVICA.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) V imenu narodne skupščine bo jutri odpotovala v Zagreb na pogreb poslanca HFSS dr. Lorkovića posebna deputacija pod vodstvom podpredsednika skupščine Šibenika. V tej deputaciji so zastopniki vseh klubov. Od radikalov gre dr. Niko Perić, od JMO Halidbeg Hrasnica in Mustafabeg Kapetanović, v imenu črnogorskih federalistov gre Drlejević, v imenu nemškega kluba dr. Robert Kraft, v imenu Jugosl. kluba ing. Dušan Serbec, Bedjanić in Brodar, v imenu zemljoradnikov Čeda Kokanović, v imenu sam. demokratov greša Kalember in dr. Svetislav Popović.

ROMUNSKI PRINC KAREL V PARIZU.

Pariz, 25. febr. (Izv.) Danes je prispel semkaj romunski princ Karol. Na vprašanje časnikarjev, s kakšnim namenom prihaja v Pariz, ni hotel dati nikakega odgovora.

Seja finančnega odbora.

POSLANEC SKULJ ZAHTEVA TAKOJSNJE IZPLAČILO DOKLAD DUŠNIM PASTIRJEM
— RADIČEVCI ZAHTEVAJO IZREDNO NAPREDOVANJE ZA SVOJEGA NAČELNIKA —
POSLANEC PUŠENJAK ZA DOKLADE POŠTNIM USLUŽBENCEM.

Belgrad, 25. februarja. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora je pred dnevnim redom posl. Skulj protestiral proti temu, da se ne uvažuje sklep finančnega odbora, da morajo dobiti drž. doklade duhovniki, ki nimajo 200 domov v svoji župniji. Predsednik fin. odbora je ugotovil, da je fin. minister v finanč. odboru izjavil, da je kritje in ad ni razloga za zavlačevanje izplačila. Obljubil je, da bo takoj govoril s finančnim ministrom, da odredi izplačilo.

Pri poročilu odseka za prošnje in priporočila so radičevci predlagali, da naj se ne odobri predlog odseka, da se prošnje za izredno napredovanje uradnikov, ki dosedaj niso bili v državni službi, ne rešujejo. Njih namen je bil doseči za načelnika ministra Radića izredno napredovanje. Posl. Pušenjak je opozarjal, da je odsek soglasno sprejel predlog radičevcev, ker ne gre, da bi se z izrednim napredovanjem uradnikov, ki niso bili v državni službi poslabšalo stanje državnih uradnikov, ki so morali začeti z najnižjo stopnjo v službi. Tako

postopanje bi še povečalo nezadovoljstvo v krogih državnega uradništva.

Predlog odseka se je nato sprejel. Radičevci so s svojim predlogom že drugič propadli. Radičali so odločno obsojali postopanje Radičevih poslancev.

Predsednik fin. odbora je naznanil, da je dal vse pravilnike za izredne doklade uradnikom v proučevanje fin. ministru, ki naj izdela finančni efekt.

Več govornikov, med njimi poslanec Vladimir Pušenjak, je zahteval, da ni samo dovolj, da se izračuna finančni efekt, ampak je treba ta pravilnik izenačiti, da ne bodo tako velike razlike, kakršne so pri predloženem pravilniku. Posebno pa je treba nekaj ukreniti, da se zagotovi doklade poštnim uslužbencem, ki vrše nočno in ambulančno službo v vlaku, ker drugače te službe ne morejo vršiti. Sklene se, da se bo jutri vršila seja fin. odbora, na kateri se bo govorilo o dokladah za te ambulančne uradnike.

Novi davčni zakon.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Današnji listi prinašajo načrt novega davčnega zakona. Po tem zakonskem načrtu bomo plačevali sledeče davke:

Od donosa iz zemljišča, od donosa iz zgradb podjetij, obrti in poklicev, od rent in od dobičkov podjetij, ki polagajo javne račune.

Zemljišča so razdeljena po načinu obdelovanja. Stavbni prostori v mestih se smatrajo kot najboljša zemljišča v dotičnem mestu. Davčna osnova zemljiškega davka je čisti katasterski donos, proračunan od 1 ha. V krajih, kjer ni davčnega katastra, se mora isti dovršiti v 10 letih. Zemljiški davek znaša 20 odstotkov čistega katastrskega donosa.

Za davčno osnovo davkov od zgradb služi dejansko plačana najemnina, oziroma najemnina, ki bi se plačala, ako bi se poslopje dalo v najem. Zakonski načrt določa plačevanje najeminskega davka od poslopij, ki jih lastnik sam rabi. Hišni davek znaša 20 odst., v manjših mestih 25 odst., na kmetih 30 odst. Davek od podjetij, obrti in poklicev se plača od vsakoletnih dohodkov, oziroma vsakoletnega poslovanja. Družbe, ki morajo polagati javne račune se obdavčuje posebej in so radi tega od tega davka izvezte. Davčna osnova tega davka je čisti letni dohodek. Davčna stopnja znaša v treh skupinah: I. 12 odst., II. 8 odst. in III. 2 odst.

Iz dobička podjetij, ki so dolžna polagati javne račune, plačajo davek delniške družbe,

komanditne družbe, d. z. o. z., zadruga, rudarska društva strokovna podjetja drž. in samoupravnih enot. Osnova davkov je proračunjeni letni dobiček na podlagi bilance za preteklo leto. Davek je odvisen od rentabilnosti podjetja. V splošnem gre od 10 do 30 odst. in čez. Od davka so oproščena državna in samoupravna podjetja, ki služijo občinam, drž. hipotekarna banka in poštna hranilnica.

Rentni davek se plačuje od vseh dohodkov in imovinskih predmetov, ki izvirajo iz obresti. Na dohodke od hranilnih vlog znaša rentni davek 10 odst. od ostalih rent 15 odst. Na novo se uvaža za Srbijo in Črno goro dohodninski davek. Ta davek plačajo vse pravne in fizične osebe, razen družb, ki morajo polagati javne račune. Dohodninska lestvica je sledeča: od letnih dohodkov do 15.000 Din se plača 2 in pol odst. dohodninskega davka, do 20.000 Din 4 in pol odst., do 25.000 Din 6 in pol odst., do 35.000 Din 7 odst., do 50.000 Din 8 in pol odst., do 100.000 Din 10 odst., do 150.000 Din 11 odst., do 200.000 Din 12 odst., do 400.000 Din 13 odst., do 1.000.000 Din 14 odst., od 1.000.000 Din dalje 15 odst.

Načrt vsebuje nadalje razne določbe o napovedi, o odmerjanju davka, o davčnih odobrih, o pritožbah in drugo. Davčne odbore sestavljajo predsednik, šest članov in šest namestnikov. Vsaka občina pošlje v ta odbor 2 svetovalca. Novi davčni zakon naj bi stopil v veljavo s 1. januarjem 1927.

Ponarejevalska afera pred parlamentom.

Budimpešta, 25. febr. (Izv.) Danes je prišla v parlamentu debata o poročilu preiskovalne komisije in je ves dnevni red izrpal govor poročevalca Rubineka, ki je prečital poročilo in ga utemeljeval. Bil je ves čas v svojih izjavah moten od opozicije z medklici. Na medklice opozicije je govornik očital, da je aretirani Schultze član nemške socialne demokracije. Opozicija pa je klicala, da to ni za vlado nikako opravičilo in da se vlada politične odgovornosti ne bo mogla otrestiti. Rubinek je poudarjal, da je bil za ponarejanje važen moment tudi materialna korist. Ravnotako je odločno zanimal, da bi ta afera imela kako zvezo z gibanjem, ki je hotelo postaviti na prestol Albrehta. — Jutri se bo seja nadaljevala. Poslanec Tiss je zahteval, da se jutri stavi na dnevni red vprašanje demonstracij za državnega predsednika. Popolnoma nepotrebno je, da se vprašanje zaupanja Horthyja stavlja v zvezo s to afero. Če bodo imeli pravico demonstrirati za Hor-

thya državni uradniki, potem tudi nihče ne bo mogel braniti deset tisoč vojnih vdov in sirot in invalidov, da začno svoje mnenje izražati z raznimi manifestacijami na ulicah.

Budimpešta, 25. febr. (Izv.) Francoski policijski delegat Rauyaire je danes na policiji izrazil željo, da se v zadevi ponarejanja frankov zasliši tudi grof Emerik Karoly.

Budimpešta, 25. febr. (Izv.) Senat je danes potrdil odredbo preiskovalnega sodnika, da se napadalca na poslanca Vaszonyja Vadnay in Molnar izpusti na prosto. Vadnayja bodo izročili v zavod za umobolne.

Budimpešta, 25. febr. (Izv.) Po poročilih časopisja se bo pričela obravnava proti ponarejevalcem na sodišču 12. marca. Javnost bo od razprav izključena. Detektivki so se danes vrnili iz Windischgratzovega gradu, kjer so z novimi ključi upali najti v blagajni še 6000 ponarejenih bankovcev. Preiskava je bila brezuspešna.

utrđi v Dalmaciji, ker je tesno vezana po svojem zaledju na Srbijo. Taka politična agitacija ene vladne stranke napram drugi jasno kaže na kako slabih temeljih je zgrajen sedanji sporazum.

Kaj se plete Romuniji?

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Iz Bukarešte poročajo: Časopisi pričajo vedno bolj natančno govoriti o skorajšnjem odhodu liberalcev iz vlade, posebno po izjavi kmetijskega ministra Constantinescu, ki jo je dal časnikašem po odgoditvi parlamentarnih sej do 1. marca. Opozicijsko časopisje je mnenja, da je prišel konec liberalnega režima za vedno. Večina opozicijskih listov bolj verjame v možnost koalicije zemljoradnikov z Avarescujem, nego z nacionalisti. Ta koalicija naj bi sestavila volivno vlado. Opozicijski politični krogi govorijo o eventualni volivni vladi zemljoradnikov z načelnikom Lupujem, dočim trdijo, da bo prišel na oblast Valda Voivod. Opozicijski »Conventule« *tudi govori o umiku sedanje vlade. Liberalci želijo najprej sprejeti volivno reformo, nato pa koncem marca izvršiti volitve v okrajne skupščine, kar je vse zopet odvisno od kralja.*

Pred volitvami?

Dasi zatrjuje Pašić in Radić, da ne želita volitev, dasi je sedanja večina številčno močna kot še nobena, se vedno in vedno pojavljajo glasovi po novih volitvah. Včerajšnji listi že vedo poročati, da notranji minister konfirira z načelniki svojih oddelkov o volivnih pripravah. Po vesteh »Jutarnjega lista« *bo notranji minister poklical v Belgrad vse velike župane, da jim da navodila za volivne priprave.*

Kaj je na teh vesteh?

Mirni presojevalec razmer bo težko našel sedaj razloga zanje. Vlada je napovedala obširen program, izvršila ga ni niti v prvem poglavju. Vlada ima sigurno večino za proračun in potem možnost, da nemoteno dela celo leto. Zgodilo se ni nič takega, kar bi zahtevalo izreden poziv državljanov pred volivne skrinjice?!

Ali morda želita volitev Radić in Pašić. To je mogoče. Radić se zaveda, da se ruši vsa zgradba njegove stranke in da se bo vedno hitreje podirala, čimdalje bo v Pašićevi družbi. Volitve naj bi pomagale zaustaviti in v gospodarska politična vprašanja, tedaj ima Pašić mir in tedaj je v svojem elementu — v intrigah. Volivni manever naj bi pomedel z novimi Pašićevimi nasprotniki, ki rastejo v radikalnem klubu kot gobe po dežju.

Te želje voditeljev vladnih strank so verjetne. Toda upamo, da taki partizanski razlogi vendarle ne bodo odločali za najvažnejši akt v državi. Mi si želimo volitve, raje bi jih imeli danes kot jutri. Toda volitve naj bodo mejnik med sedanjim režimom, volitve naj ustvarijo nove pogoje za notranji razvoj te države in njenih narodov, ne pa sredstvo dveh skrahanih politikov, da se obdržita na oblasti. Vrhtege bi bile te volitve zopet novo nasilje in potvarjanje faktičnega političnega razporedenja v državi.

Kriza v radikalnem klubu.

Aca Stanojević to pot kar ne more iz Belgrada. Že 14 dni neprestano konfirira z raznimi radikalnimi prvaki in posreduje. Predvsem naj reši spor predsednika kluba Ljube Živkovića z nekaterimi člani kluba. Nezadovoljstvo proti Živkoviću ni več epizodnega značaja, saj ne mine seja brez sporov in incidentov. Živković ima od dneva do dneva več nasprotnikov. Pašić ga pa hoče držati, ker ga je on poklical v politično življenje. Sperla sta se nadalje ministra Kosta Miletić in Boža Maksimović. Silno je padel ugled finančnega ministra dr. Stojadinovića in takozvani prečasniki radikalni nočejo nehati s kampanjo proti njemu.

Pašić je za vodstvo stranke in kluba nesposoben. Že par let obvladuje položaj samo s trenutnimi grožnjami in s tem, da je pri zadnjih volitvah potlačil vse malkontente iz prejšnjega kluba, na njihova mesta pa poklical nove ljudi, o katerih je bil prepričan, da se bodo zavedali, da so postali poslanci samo po njegovi milosti. Ljuba Jovanovićevi prijatelji so pri zadnjih volitvah skoro vsi do zadnjega propadli in sam Jovanović je komaj še obvisel. Pašić je mislil, da bo novi klub, igrača v njegovih rokah. Zato je postavil za predsednika Živkovića, ki naj kot Pašićev žandar skrbi za red in mir.

Ljuba Jovanović se je prvi čas pomaknil v ozadje in izjavljal, da je bil vedno lojalen član kluba in stranke. Čakal je nove prilike. Delo Pašićevce samo mu je dalo orožje v roko. Da tira Pašić prej s Pribičevićem, sedaj z Radićem državo v propast, tega ne povdarja samo opozicija, zavedajo se tega tudi radikalni. Nujno es radikalni poslanci ozirajo po novem človeku, ki naj prevzame krmilo stranke in države. Sedaj stopa Jovanović v ospredje. Odkar je imel svoj znani govor na zagrebškem zboru radikalne stranke, od tedaj dalje je njegova kritika vladnega in Pašićevega poslovanja ostrajša in od tedaj belgrajsko časopisje vedno znova javlja o simpatijah, ki jih vživa Jovanović v radikalnem klubu.

Pred par tedni so izstopili zopet Protičevići sedaj pod firmo Nastasa Petrovića. Zopet izdajajo svoj list »Radikal«, ki neprestano napada Pašića in njegove maloštevilne pristaje. Aca Stanojević, ta Pašićev blagovestnik miru, ki nosi oljkovo vejico v Belgrad, kadar ne zadostuje respekt pred Pašićevo brdo, to pot ni uspel. Niti spori v klubu niti prepri med ministri se niso mogli izravnati. Jovanović in Petrović nadaljujeta svoje napade na staro trdno trdnjavo. Tako resnega značaja prepri v radikalnem klubu še nikdar zadnja leta niso bili kot trenutno. Zunanje politični položaj morda onemogoča hitro akcijo toda zato pa napreduje izpodkopavanje Pašićevega prestola toliko smotreneje in sigurneje.

PRIJETA ROPARSKA TOLPA.

Rim, 25. febr. (Izv.) »Tribuna« *poroča iz Palerma, da so varnostne oblasti izsledile dobro organizirano tolpo, ki je sestojala iz 164 oseb. Pri aretaciji jih je utegnili pobegniti samo 45. Družba ima na vesti nad 100 zločinov, medtem nad 30 umorov, izsiljevanja in več poskušanih umorov.*

Beleške

△ Bruna v lastnem očesu ne vidi glasilo g. Puclja, ki očita slovenski ljudski stranki, da je ona zakrivila ukinitve avtonomije Slovenije; češ prva narodna vlada, v kateri so bili današnji esencijski in samostojni demokratje, je brez protesta dopustila podržavljenje avtonomnih ustanov in avtonomnih doklad. Kakor hitro — piše »Kmetijski list« *— pa je imela država vse naše dohodke v svojih rokah, se je pokazalo, da je to »podržavljenje« *vse nekaj drugega kakor pa je bilo v bivši Avstriji. V Avstriji je dunajska centrala tudi dejala, če je bilo treba, belgrajska centrala pa je navajena več jemati kakor dajati. Te razlike tedanja narodna vlada ni poznala (to bodi njeno edino opravičilo!) s svojim nepoznavanjem razmer pa je povzročila Sloveni i ogromno škodo! — Kar se tiče »nepoznavanja razmer« *oziroma tiste razlike, v tej in edino tej točki ima »Kmet. list« *prav. Toda za nepoznavan'em razmer je hitro prišlo spoznavanje razmer in z njim zahteva po avtonomiji Slovenije. Toda dočim se je SLS, ki nikdar in tudi v prvi narodni vladi principa avtonomije najmanj ne prekršila, tedaj takoj postavila na odločno avtonomistično stališče in odklonila vidovdansko ustavo, so gospoda Puclj, Zerjav & Co. s polnimi jadrni zapluli v belgrajski centralizem in pomagali ustvariti vidovdansko ustavo. Zakaj pa vsa ta gospoda ni zahtevala avtonomistične ustave? Z ustavo na avtonomističnem načelu pa bi se bila lahko popravila napaka, ki jo očita »Kmet. list« *prvi narodni vladi. Saj je vendar do vidovdanske ustave vladalo samo provizorino stanje, ki se je lahko izpremenilo, šele s sprejetjem ustave pa je zadobil centralizem svojo sankcijo in definitivnost. In da se je to zgodilo, zato nosijo s slovenske strani odgovornost gg. Zerjav, Puclj in tovariši, ki so glasovali za vidovdansko ustavo. Oni so torej grobokopi avtonomije Slovenije.*****

△ Bedasto zahtevo imenuje »Kmetijski list« *zahtevo, naj poslanec Puclj in njegovi tovariši izstopijo iz radičevskega kluba, in razlaga to stvar svojim pohlevnim bravcem tako-le: V Belgradu ima v rokah vso državno moč takozvana »čaršija«. To so bogate trgovske rodbine, ki so večinoma med seboj v sorodu. Te rodbine tvorijo jedro radikalne stranke. Člani teh rodbin so ministri, visoki generali in diplomati. S pomočjo teh vlada belgrajska »čaršija« *tudi celo državo in je seveda tudi svoji neomejeni moči primerno izkorišča, skrbče seveda v prvi vrsti za svoje koristi, potem pa za koristi radikalne stranke. »Ljudstvo« *in »država« *so v ustih teh ljudi samo prazna fraza! Dokler pa bo držala državno moč v svojih rokah belgrajska »čaršija«, tako dolgo na kakšno izpremembo pri plačevanju davkov ni misliti! Kdor to ve in razume, bo razumel tudi, da o znižanju davkov ni govora, dokler »čaršija« *in njena moč ne bo padla in dokler ne izgubi vodilne vloge v državi radikalna stranka! — Mislimo, da bo na to razlago »Kmetijskega lista« *vsak njegov bravec, ki ima količkaj soli v glavi, odgovoril: Če je stvar taka, potem je pa tu edina pot — nobene zveze z radikalno stranko imeti! Radikalni sami vendar nimajo večine v skupščini. Do večine jim je pomagal samo g. Radić s svojimi ljudmi. In s tem je pomagal »da tista »čaršija« *še naprej neomejeno vlada in ljudstvo izkorišča. Torej, kdor je danes v zvezi z Pašićem, torej tudi g. Puclj, ta podpira moč čaršije. Jasno ko beli dan.*******

△ »Nečloveško svinjarijo« *imenuje »Kmetijski list«, če ljudje vpijejo na poslanca Puclja in na radičevce sploh, češ, da so oni tisti grešniki, ki pusté Slovenijo odirati. Priznava pa sam, da imajo v Belgradu odločilno besedo v vsakem oziru radikalni, ki pušajo radičevcem jako malo vpliva zlasti na državne finance. — Vprašamo »Kmetijski list« *samo to: Kdo pa je kriv, če imajo v vsakem oziru odločilno besedo radikalni? Kdo jim je za pripomoget do sedanje večine v skupščini? Vendarle edino radičevci z g. Pucljem vred. Naj obrnejo radikalom hrbet, če jim ti ne pustijo nič odločati pri državnih financah, pa gredo v opozicijo. Dokler bo g. Puclj pomagal podpirati vlado s takim za Slovenijo pogubnim državnim proračunom, bodo ljudje vpili, da je tudi on tisti grešnik, ki pusti Slovenijo odirati, — in čeprav je to nečloveška svinjarija, kakor se tako lepo izraža njegovo glasilo.**

MEDNARODNA ŽELEZNIŠKA KONFERENCA.

Varšava, 25. febr. (Izv.) V navzočnosti delegatov iz Poljske, Čehoslovaške, Italije, Rusije, Avstrije in Nemčije se je danes tu pričela mednarodna železniška konferenca.

Varšava, 25. febr. (Izv.) Na mednarodni železniški konferenci so sklepali predvsem o ureditvi železniškega prometa udeleženi držav z Rusijo. Sklenili so nadalje, da se skliče še posebej konferenca med Rusijo in Nemčijo, Rusijo in Češko ter Rusijo, Avstrijo in Italijo.

Solija, 25. febr. (Izv.) Po končno ugotovljenem izidu občinskih volitev na Bolgarskem je dobila vladna stranka 422.000 glasov, opozicija pa 217.000. Od vseh mandatov jih pripade vladnim strankam 80 odstot.

Pariz, 25. febr. (Izv.) Po poročilih Indo Pacifica iz Pekinga je na črti Tiensin-Pukov pri Tongkanu pričel boj med generaloma Kuo-cu-hing in Tin-ting-tin.

Vojaške novince vpoklicujejo na veliki petek.

Belgrad, 25. februarja (Izv.) Vojni minister je izdal ukaz, s katerim se vpoklicujejo naši mladeniči na vojaško službovanje z dnem 2. aprila, to je na veliki petek, kar je vzbudilo povsod veliko nezadovoljstvo. Poslanca Skoberne in Bedjanić sta pri vojnem ministru protestirala proti temu. Vojni minister je poslancema obljubil, da bo svoj ukaz takoj preklical in vpoklicati mladeniče šele po Veliki noči.

ZA RAZPIS OBČINSKIH VOLITEV V DALMACIJI.

Šibenik, 25. febr. (Izv.) Za 10. marca je sklicano v Šibeniku zborovanje občinskih delegatov iz Severne Dalmacije. Zborovanje bo jasno pokazalo ljudsko nevoljo nad tem, da vlada noče razpisati občinskih volitev. Sestavljena je resolucija na vlado, v kateri se zahteva čimprejšnji razpis volitev.

RADIKALSKA AGITACIJA V DALMACIJI.

Split, 25. febr. (Izv.) Radikalni narodni poslanec Krsta Marić je imel na Hvaru več političnih sestankov na katerih je ponovno naglašal potrebo, da se radikalna stranka

Dnevne novice

★ **Veterinarska postaja v Bohinjski Bistrici.** Glede na izvoz živine iz Bohinjske doline je dobil g. poslanec Dušan Sernec od ministrstva poljedelstva in voda pod V. Br. 1522 sledeči odgovor: »Gospod poslanec! Čast mi je obvestiti Vas, da sem z ozirom na razloge, ki ste jih izvolili navesti v svoji predstavi z dne 29. maja 1925, ki se nanaša na izvoz živine iz Bohinjske doline preko železniške postaje v Bohinjski Bistrici, in na podlagi dobrih obvestil italijanske vlade ter velikega župana ljubljanske oblasti, ukazal, da se napravi obmejna veterinarska postaja v Bohinjski Bistrici (ljubljanska oblast) za izvoz, uvoz in prevoz živine ter surovin od živine med našo državo in Italijo. Na tej postaji bo do nadaljnjega vršil veterinarske posle obmejni veterinar z Jesenic. O tem mojem rešenju so obveščena ministrstvo financ (generalna direkcija carin), prometa, trgovine in industrije, zunanjih del, vsi veliki županovi in državni obmejni veterinarji. Obveščam Vas, gospod poslanec, o gori omenjenem. Čast mi je ob tej priliki zagotoviti Vas o mojem posebnem spoštovanju. — Minister za poljedelstvo in vode: Jovanovič.

★ **Poslanec dr. Josip Hohnjec** je poslal na ministrstvo za vere, za notranje zadeve in za armado vprašanje, v katerem predvsem pojasnjuje prozelitsko propagando za prestop v pravoslavlje, ki jo izvršujejo razni predstavitelji pravoslavne cerkve s pomočjo vladnih organov, kakor velikih županov in generalov. Poslanec navaja poleg tipičen tozadeven slučaj iz Skopja in zahteva od vseh ministrov striktno odgovore radi take propagande prisilnega spreobračanja katolikov v pravoslavno cerkev. Zahteva, da se to ne sme izvršiti.

★ **Poslanec Klekl** je v sredo poslal na ministrstvo za agrarno reformo vprašanje, v katerem zahteva pojasnila o reviziji agrarnih subjektov in objektov, ki jih bo v Prekmurju izvršil uradnik zagrebške agrarne direkcije, dasiravno spada Prekmurje pod Ljubljano. To se smatra kot protekcija za firmo Janekovič, ki se kakor znano vodi v Prpičevi palači. Revizija se je razglasila v madžarskem jeziku. Posledica je, da si siromašni slovenski kmetje v Prekmurju ne morejo nakupiti zemlje, dočim jo dobivajo madžarski bogataši. Poslanec zahteva takojšen odgovor o tem, kaj namerala minister storiti v svrhu zaščite bednega prebivalstva v Prekmurju.

★ **Gospodinjka šola** šolskih sester v Smihelu priredi letos tudi v poletni dobi petmesečni gospodinjski tečaj in sicer v času od 7. aprila do 31. avgusta. Pogoji za sprejem je z uspehom dovršena ljudska šola in starost od 16 do 24 let. Ostale pogoje se izve pri vodstvu šole v Smihelu pri Novem mestu.

★ **Nenadna upokojitev.** Šolski nadzornik v Novem mestu Matko je bil kakor poročajo iz Belgrada včeraj s kraljevim ukazom upokojen.

★ **Zaposlovanje inozemcev.** Vsi inozemci, ki so bili zaposleni v naši kraljevini že pred 14. junijem 1922 in na katere se odredbe § 103. zakona o zaščiti delavcev ne nanašajo, se opozarjajo, da se prošnje za izdajo predpisanih uradnih potrdil vlagajo pri pristojnih inspekcijah dela v Ljubljani in Mariboru. Rok za vložitve teh prošelj poteče dne 28. februarja 1926. Proti inozemcu, ki bi neopravičeno ne vložil prošnje, se bo uvedlo zakonito kazensko postopanje. Natančnejše podatke vsebuje razglas v »Uradnem listu« št. 3. t. l.

★ **Dr. Igo Šilar, odvetnik v Kranju** se je preselil s svojo odvetniško pisarno iz dosedanjih prostorov v dosedanje prostore tvrde Gorjan & Co., v Gorjančevi hiši nasproti sodišča.

★ **Ruski begunci** se opozarjajo, da je ministrstvo za notranje zadeve določbe razpisa

D. Z. br. 14.778 iz leta 1925 spremenilo in omililo v nastopnem smislu: Ruskim beguncem je dovoljeno potovanje iz kraja v kraj v naši državi le z dovoljenjem političnega oblastva (policijskega ravateljstva v Ljubljani, sreskega poglavarja drugod). Politična oblastva jim smejo izdati taka dovoljenja po stvarno dokazani potrebi za dobo do 30 dni (doslej le 8 dni). Cnim pa, ki morajo često potovati po stvarno dokazani potrebi kot n. pr. trgovci, trgovski potniki, agenti in dr., pa za dobo do 6 mesecev. Istotako se morejo izdajati osebam, ki hočejo potovati drugim radi zaposlenja, dovoljenja za dobo do 30 dni. Omenjene omejitve pa ne veljajo za dijakke posameznih ruskih šol, za nastavlence teh šol, za nameščence državne komisije ruskih beguncev in njihovih agencij v notranjosti države ter vobče za uradnike in osebe vseh pod nadzorstvom omenjene drž. komisije stoječih ustanov. Vse navedene osebe se lahko svobodno gibljejo z legitimacijami njihovih pristojnih oblastev-ustanov. Za rusko rusko univerzitetno dijaštvo velja dijaška izkaznica.

★ **Knjižnice za našo severno mejo!** Naši kraji na severni nemško-slovenski meji živo potrebujejo izdatnih knjižnic. Gospodarske razmere v teh krajih pa so tako žalostne, da si sami ne morejo nabaviti knjig. Zato prosimo vse rodoljubno občinstvo, ako ima v svoji shrambi beletristične knjige, da jih daruje za knjižnice na naši severni narodnostni meji. Podarjene knjige sprejema Jugoslovanska matica v Ljubljani.

★ **Vinski sojem v Št. Ilju v Slov. goricah** se vrši dne 22. in 23. marca v dvorani gostilne Dimnik pri šentiljske mlakovu, na kar opozarjamo vse slovenske gostilničarje in vinotrčce, pa tudi druge interese. Iz Maribora gre 22. marca okoli 10 dopoldne po dohodu ljubljanskega csebnega vlaka poseben vlak v Št. Ilj, ki je druga postaja od Maribora. Udeleženci vinske razstave bodo imeli polovično vožnjo. Priglašeni je že dosedaj pri odboru nad 250 vrst vina.

★ **Tihotapstvo s tobakom v Kranju.** Kakor čujemo, se je posrečilo oblasti, da je prišla na sled elementom, ki se pečajo s tihotapstvom tobaka. Sledovi vodijo v Kranj in je upati, da se stvar kmalu razčisti. O rezultatu preiskave bomo poročali.

★ **Čudna doba.** V Belgradu je te dni policija deložirala 65 letno starko Kostičevo. Kostičeva je stanovala v istem stanovanju že 25 let. Bila je žena uglednega in bogatega moža. Toda vojna ji je pobrala i moža i sedem sinov in žena je ostala sama brez zaslombe in pomoči. Prišla je beda in žena ni imela več s čim plačati stanovanja. Gospodar jo je tožil in sodišče je odredilo deložacijo, katero je policija izvršila. Kostičeva se je nato zastrupila in umrla. — Čudna je sedanja doba: Na vseh straneh postavljamo drage spomenike mrtvim vojniim žrtvam, slavimo padle junake, pišemo jim zgodovino; za svoje vojni žrtev, ki so jim bili najdražje, se pa tako malo menimo, da mečemo onemogle starke, matere, ki so dale domovini sedem sinov v žrtveni dar, brezobzirno na ceto, ker bednice nimajo s čim plačati najemnine. Čudno narobe smo.

★ **Novi prosvetni inspektorat.** Kakor smo že poročali, so na posebni konferenci prosvetnih strokovnjakov v Zagrebu, kateri je predsedoval minister Stjepan Radić, izdelali načrt za osnutek novih prosvetnih inspektoratov. Osnujejo se ti inspektorati temeljem čl. 98. državne ustave (al. 4.) in temeljem nekaterih drugih zakonov. Delokrog novih inspektoratov bo obsegal po več oblasti; število inspektoratov še ni končno veljavno določeno, a ne bo jih manj kot pet in ne več kot sedem. Za sedaj so določeni kot sedeži novih inspekto-

ratov: Belgrad, Novi Sad, Skopje, Ljubljana, Sarajevo in Zagreb. Inspektorati so zamišljeni nekako tako kot bivši prosvetni oddelki posameznih pokrajinskih vlad. Novim inspektoratom bodo podrejeni dosedaj ustanovljeni oblastni prosvetni inspektorati, a sami bodo podrejeni neposredno prosvetnemu ministru; njih pristojnost bo obsegala vse tiste posle, za katere pri prejšnjih pokrajinskih vladah ni bila potrebna odločba prosvetnega ministrstva. Novi inspektorati imajo namen, da razbremenijo ministrstvo in decentralizirajo prosvetno upravo. — Tako se glase belgrajska poročila.

★ **Seja Glavnega prosvetnega sveta.** V soboto se bo vršila v prosvetnem ministruvstvu seja Glavnega prosvetnega sveta, kateri bodo prvi prisostvovali vsi novoimenovani redni in izredni člani. Svojo vdeležbo je napovedal tudi prosvetni minister Stjepan Radić. Na dnevnem redu bodo sama načelna vprašanja.

★ **Komisija za razvrstitev učiteljstva.** Glavni prosvetni svet je na svoji zadnji seji izvolil komisijo za razvrstitev učiteljstva. Komisija je sestavljena sledeče: Ljubomir Protić, upravitelj ženskega učiteljskega v pok.; Mihajlo Simić, gimn. profesor; Petar Vuksanović, predsednik UJU in Vujica Petrović, predsednik zbora belgrajskih učiteljev; predsedoval bo komisiji dr. S. Čajkovic, načelnik oddelka za osnovno šolstvo.

★ **Strokovni izpiti učiteljic na strokovnih šolah.** Te dni se vrše v Belgradu strokovni izpiti učiteljic na strokovnih šolah. Kandidatkinj je 45. Z izpiti je zvezan tečaj za učiteljice, ki bo trajal do 10. marca.

★ **Snežnikov vrh kot dar d'Annunziju.** Knez Armand Schönburg-Waldenburški, ki ima na Snežniku ogromne gozdove, je podaril Snežnikov vrh pesniku in narodnemu junaku d'Annunziju. Kakor znano, nosi d'Annunzio naslov: principe del Monte Nevoso — knez Snežniški.

★ **Nemci na Hrvaškem.** »D. Volksblatt« piše o nemških naseljencih v pakraški okoliici na Hrvaškem: Še pred vojno so se tukajšnji Nemci priznavali za »nemške Ogrec« in madžarska oblast jih je podpirala v madžarski šoli z brezplačnimi šolskimi knjigami. Po prevratu pa so se vsi ti Nemci izpremenili v pristne Hrvate. Po gostilnah se sliši le hrvatska govorica. Pred 25 leti je bil Sirač še nemška vas. Danes pa mladina ne razume več nobene nemške besede. Tudi tukaj je nemška govorica že popolnoma izginila.

★ **Zanimanje Američanov za Dalmacijo.** Te dni je mudil v Dubrovniku in drugih dalmatinskih mestih delegat Cosulichove paroplovne družbe v Bostonu — Castelli. Prišel je po naročilu raznih ameriških turističnih društev z namenom, da organizira več turističnih izletov v Dalmacijo.

★ **Novi komunistični proces v Belgradu.** V zadnji komunistični aferi v Belgradu je bilo aretiranih večje število oseb, izmed katerih pa so kasneje nekatere izpustili, tako Krsto Novakovića in dr. Krstanovića. V zaporu je ostalo še 12 oseb, proti katerim je vložena obtožba po čl. 1. zak. o zaščiti države.

★ **Umrli** je v Belgradu znani industrijalec Manojlo Klidiš v 74. letu starosti. Pokojnik je bil vpliven član belgrajskih gospodarskih krogov in je sodeloval pri osnutju srbske narodne banke. Imel je dve veliki tovarni za usnje: na Čukarici in ob Donavi, ki sta pa bili v svetovni vojni obe porušeni.

★ **Razredna loterija** hoče imeti lastno tiskarno. Uprava razredne loterije je predložila vladi načrt za ustanovitev lastne tiskarne. Uprava se sklicuje na to, da državna tiskarna ne more izvrševati vseh tiskarskih del, ki jih razredna loterija potrebuje, zato jih mora oddajati zasebnim tiskarnam, katerim plačuje samo za tiskanje srečk 500.000 Din letno. Tiskarna bi stala 1.5 milijona dinarjev.

Ali že veš, da dobiš najcenejšo in najboljšo aluminijasto in emajlirano posodo le pri trvdki

Stanko Florjančič
trgovina z železnino
Ljubljana Sv. Petra cesta 35

★ **Stoletniki mrjo.** V Osijeku sta ta teden zaporedoma umrli dve nadstoletni ženi: 101 letna Netty Braun, židinja po rodu, in 103 letna Katica Jovanović. Katica je bila hči bogatega trgovca in je imela dve sestri. Nobena izmed vseh treh Jovanovičevih hčera se ni hotela poročiti, dasi se jim ni manjkalo snubcev. Družina je bila v sorodu z raznimi odličnimi družinami, med drugim z Obrenovići. Sedaj je živa samo še ena izmed Jovanovičevih sestra, ki je sedaj stara 93 let.

★ **Zadruga za zidanje cenih stanovanj v Belgradu.** V Belgradu se je te dni osnovala zadruga za zgradbo cenih stanovanj, v kateri so združeni hišni posestniki in najemniki. Predsednik je inž. Nestor Manojlović, v odboru pa je predsednik društva najemnikov Aleksa Rebić. Zadrugi sta obljubila vso pomoč belgrajski župan Bobić in minister za socialno politiko.

★ **Stojo Markovičev** so zopet zaprli. Oddelek žandarmerije je na Piperskih stenah našel Stojo Markovičev, ki je pred par dnevi ušla iz cetinjskih zaporov. Stoja se je krepko upirala žandarjem in njena sestra Zora je streljala na patroljo, dokler je imela kaj municije. Žandari se niso upali peljati Stoje v Cetinje, dokler ni prišla pomoč, ker so se bali, da bo prebivalstvo streljalo na ekskorto. Aretacija Stoje je izzvala v Črni gori veliko senzacijo.

★ **Mesto konjača.** V kočevskem sodnem okraju ni nobenega koncesioniranega konjača. Vsled tega se opozarjajo interesi, naj vložijo prošnje za podelitev konjaške koncesije pri okrajnem glavarstvu v Kočevju, kjer dobe tudi vse potrebne informacije.

★ **Absolvente in absolventinje** bivše Slovenske in sedanje Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani prosim, da mi kratko sporoče svoj sedanjí poklicni položaj in prejemke. Ker potrebujemo podatke v nujne statistične svrhe, pričakujem, da bo vsakdo hitro odgovoril. — Josip Gogala, ravnatelj.

Opozarjamo na senzacionalne letake in današnji oglas Konfeksijske tovarne Fran Derenda & Cie. Ljubljana.

Župni uradi naročajo čipke za cerkvene prte le pri Osrednji čipkarski zadrugi v Ljubljani, Pod Trančo, ker nudi najcenejše blago po najnižjih cenah.

Polžev polne so košare,
kupi jih za majhne pare;
vode pa nikar ne pij,
z »Buddha«-čajem jih zalij!

Poneverba na litijski pošti.

Preiskava po poštnih kontrolnih organih bo glede poneverbe poštne uradnice Zore Borštnarjeve v kratkem zaključena. Kakor smo že poročali, so pri tej poneverbi prizadete več ali manj tudi nekatere privatne osebe. Najhujše izmed privatnikov je prizadet mesar Verhovc, pri katerem si je Borštnarjeva v zadnjem trenutku pred revizijo izposodila v svrhu kritja ogromnega blagajniškega primanjkljaja 10.000 dinarjev. Borštnarjeva si je pa izposodila že pred revizijo od istega mesarja 14.000 dinarjev, ki jih je posodil v dobri veri, da jih dobi takoj nazaj. Tako je Verhovc oškodovan za 24.000 dinarjev. Za izposodo znesek je zastavila Borštnarjeva Verhovcu svojo zavarovalno polico v znesku 100.000 dinarjev, ki pa je skoraj brez vrednosti, ker so plačani šele trije obroki.

Javnost se čudi, kako je sploh mogoče, da je bila poštna uradnica Zora Borštnarjeva, ki

Ali Družba sv. Mohorja res propada?

Gospod urednik, ali mi dovolite košček prostora v Vašem listu? Morda bom drugačnega mnenja kot Vi, pa utegnemo vseeno po svoje izreči misel, ki ne bo politična, utegne pa biti korisna.

Ko se je osnoval odbor Vodničkove družbe, v katerem so gospodje z izrazito svobodnimiselnim svetovnim nazorom, je Vaš list takoj reagiral in hotel ugotoviti, da je ta družba naperjena proti izrazito verski Mohorjevi. O tem se je sicer govorilo že tri leta po Ljubljani in sodeč po odboru, knjige ne bodo, v kolikor se bodo tikale svetovnih naziranj, na strani kršč. svetovnega nazora. Morda bodo čisto nevtiralne, gospodarskih pa itak ne moremo uvrščati v nika'ro versko naziranje.

Bolj važno pa se mi zdi vprašanje, ali je taka nova družba za ljudsko prosveto potrebna? Vsak si sam lahko odgovori, da že iz ekonomskih vidikov v našem majhnem narodu še ena taka družba ni potrebna. Zdi pa se potreba ustanoviteljem. Toda pregledati je treba vzrok, ki ga javno navajajo. Ali ta drži, ali pa je čisto drugi, agitatorični namen, da bi namreč zanesli med ljudstvo tudi ideje svobodne misli, za katere se sami ogrevajo, bodo pokazala šele dejstva. Doslej pa trde (način je tako divji in tak ogaben izbruh, da je zaradi tega sumljiv), da jih samo boli, ker Mohorjeva propada, dasi so jo često dobrohotno opozar-

jali na nedostatke v njenih publikacijah. V čem je obstajala ta dobrohotnost?

Desetletja nazaj se spominjam te dobrohotne stii, ki je vršila prav vsako leto v tem, da so napad h redno vsako publikacijo, ki je bila verskega značaja, molitvenike, življenje svetnikov itd. Kar jim je ugalajo, so pa ali omalovaževali ali pa tiho ignorirali. Prepričan sem, da bi bil vsak odbor in vselej na res dobrohotne in stvarne ocene reagiral in pohvalil, kar bi le mogel. Da pa ni opustil izdaj molitvenikov in knjig z versko vsebino, to je pa odbojeva dolžnost. Prva Mohorjeva družba je propadla. Šele druga, zgrajena na katoličanstvu kot bratovščina se je razmahnila kakor se n'ena druga ni. In če njeni člani po pretežni večini želijo in zahtevajo leto za leto molitvenikov, knjig verskega značaja, jih mora pač Družba nuditi. Silna prevzetnost je, če svobodnismeln človek sodi, da mora pretežna večina slovenskega naroda versko tako čuvstvovati kot on (če še versko čuvstvuje). In če ne, tedaj je zaamera in vsako delo zanič, ki govori o katoličanstvu. Ta brezobzirni napuh je baš pri naših političnih svobodnismelcih (resni znanstveniki so daleč od njega) tako kričavo ogaben, da ga težko zaslediš še kje drugod. Prav gotovo je, da je tekma vedno koristna. Toda naj že politiki izvojuje svoje boje kakor koli, vsako resno kulturno prizadevanje pa naj bi na taka pota ne hodilo, če imamo še kaj dostojnosti. In čisto gotovo je nedostojno, če »Ju-ro« piše in ponavlja in vse mogoče žurnalistične trike izrablja, da kulturne tekmece

postavlja na sramotni oder. Z gesto političnega gromovnika trdi, da Mohorjeva propada, propada. Poglejmo!

Dejstvo je, da ji je vojska in njen beg iz Celovca zelo škodoval kakor je vojni čas škodoval povsod prosvetnemu delu. Le prašajmo se, kaj se je po vojski pri nas kjerkoli res takega na literarnem polju ustvarilo, da bi mogli veseli osupniti? Prevodi, prevodi in spet prevodi (žal da med njimi mnogo resničnega šunda). Le nekaj malega pomembnih knjig (razen znanstvenih) je izšlo. Ponatiski starih naših sl. vsstvenikov in kaj še? Boljša se danes, novi ustajajo. Če torej Mohorjeva ni mogla nuditi Bog ve kako prvovrstnih del, imej zavest, da jih drugi tudi niso, ker jih ni bilo. Če pa je izdala Petra Pavla Glavarja in Božje molitve, sta pa to dve knjigi, ki ne govorita o propadanju. Če je izdala Carskega slova v prevodu, ko ni mogla dobiti dobre ljudske izvirne povesti je le prav storila. (Tudi ob tem je blagohotno namigavalo »Jutro«, da je bržkone preveden iz nemščine!) Če je izdalo Travništvo, gospodarsko knjigo prvega strokovnjaka inženjerja Turka, je to seveda propadanje? Če se je odbor odločil, da bodi Koledar neka ljudska čitanka in so v njem sodelovali prvovrstni možje in se je letos moral Koledar že drugič ponatisniti ter je tudi ta ponatis, kot sem izvedel od odbornika, že pošel, je to tudi propadanje. Če govori kalendarji v barvi in besedi o Slovencih in slovenstvu, je za Jugoslovane morda tudi propadanje? Če je Mohorjeva osnovala »Mohorsko knjižnico« in tam že izdala

med drugimi Sokratov zagovor, Kneza Sereberjanija, Dimača, Zadnjo na grmadi, Storiše Poljudno kemijo itd. seveda samo propadanje. Če ima veliki načrt, da izda nadaljevanje Grudnove »Zgodovine slovenskega naroda«, Zemljepis vse slovenske zemlje, Občno zgodovino, Biologijo in Somatologijo, Realni leksikon, ali je to propadanje? Če tiska Dularjevo živino-rejo, popolnoma sedanjim razmeram od strokovnjakov prirejeno, je propadanje, če tiska slovar, ki bi zadoščal za čitanje najnovejših slovenskih knjig Nemcem, propadanje in izdaja Zigonovega Prešerna — propadanje. In če še dostavimo, da je z velikimi žrtvami ustanovila tako potreben družinski list »Mladik«, je to seveda tudi propadanje. Da pa bo večno in povsod pri založbah izšlo kaj šibkejšega, tega ne more nihče preprečiti. To se je dogajalo Matici, to se dogaja vsem takim društvom. Toda kdor na tak način krivično opsuje onega, zoper katerega je skočil v areno, tak ni dostojen borec.

Star Mohorjan

Prispevek za Krekovo številko Casa.

Krekova številka Casa obsega šest pol (96 strani), to je skoro tretjino vsega letošnjega letnika Casa, ki bo obsegal skupno okoli 20 pol. Dva manjša prispevka sta morala zaradi pomanjkanja prostora izostati, nekaj gradiva, vpslanega za Cas, so pa objavili drugi listi (Mladika 1925. str. 462 in Slovence 1925, št. 270

ima šele 27 let že pred štirimi leti imenovana za upravnico tako velike pošte, kakor je litijska. Znano je, da se je leta 1922, ko je umrl pokojni litijski poštar, potegovalo večje število starejših zanesljivih in preizkušenih poštinskih uradnikov in uradnic. Na intervencijo raznih tedaj merodajnih faktorjev, je poština uprava, imenovala šele 23 letno Zoro Borštnarjevo, ki je imela pač dobro kvalifikacijo, a le tri službena leta.

Javno mnenje je, da spada na mesto kot je pošta v Litijski, kjer se nahajajo razni javni uradi, in kjer je velik denarni promet, v prvi vrsti že radi reprezentance poštne uprave, prvovrstna moška moč, kakor je bila že pred Borštnarjevo. Razven številnih javnih uradov se nahaja v litijski okolici tudi močno razvita industrija, ki ima zelo veliko poštne, telefonskega in brzojavnega prometa. Zato je zelo neprevидno, da je poština uprava imenovala na tako važno pošto — 23 letno deklico, ki se očitno ni zavedala vse moralne odgovornosti, ki je zvezana s tako važno funkcijo. Gotovo nosi za to moralno odgovornost tedanja poština uprava, ki ni znala ceniti svojih starih, dobro preizkušenih ter zvestih poštarjev in je rajši preko svojega prepričanja ustregla raznim intervencijam v prilog mlademu dekletu.

Ljubljana

○ **Akademija Jugoslovanske orlovske zveze.** Lansko leto niso mogli obiskati akademije Jugoslovanske strokovne zveze, ker so bile že par dni pred akademijo razprodane vse vstopnice, kolikor jih nismo po izrednem naročilu shranili. Vabimo radi tega vse, ki hočejo videti nastop izbranih orlovskih telovadcev in telovadkinj, da si pravočasno preskrbijo vstopnice v predprodnji v Unionski trafiki ali v pisarni Orlovске podzveze.

○ **Umrli** je Josip Strajner, mizarški pomočnik trvdke A. Rojina & Comp., ki je bil pri tej trvdki zaposlen preko 15 let. V ruskem ujetništvu je dobil kal bolezn, ki mu je pretrgala nit življenja. Dokaz, da je bil mož res vreden in vzoren delavec je dolgoletno službovanje pri trvdki. Pogreb se vrši danes v petek 26. t. m. ob 4. uri iz Streliške ul. št. 4 na pokopališče k sv. Križu.

○ **Umrli** so v Ljubljani: Alojzij Zehrer, železničar v p., 68 let. — Josip Krašovec, pekar, pom., 38 let. — Pavla Lavrič, učiteljeva hči, 1 mesec. — Andrej Sever, sluga v p., 46 let. — Bojana Barlič, sprevednikova hči, 11 let. — Franc Zgonc, pleskar in gostilničar, 41 let. — Alojzij Mihelič, krojač, 18 let. — Ana Vega, čuvajeva žena, 40 let. — Ivan Bajt, trg. poslovođa, 67 let. — Katarina Kmet, zasebnica, 70 let. — Vinko Marčič, kapetan v p., 47 let. — Stanko Modic, klerik, 18 let.

○ **Zadruga mesarjev in prekajevalcev** v Ljubljani uljudno naznanja vsem svojim članom, da se vrši redni občni zbor v nedeljo, dne 28. februarja 1926 dopoldne ob 9. uri v vrtnem salonu g. Petra Košaka. Spored: Volitev načelstva in odbora. Slučajnosti. — Načelstvo.

○ **Vprašanje na OUZD.** Ugledno uredništvo! Na notico pod tem naslovom, objavljeno v »Slovenec« z dne 23. t. m., izvolite priobiti naslednje pojasnilo: OUZD, ki ima v Ljubljani 15 uradovih zdravnikov, med njimi 5 za redne obiske pri obolelih članih in svojih, škrlatinke nikakor ne more šteti med one dokazane nujne slučaje, pri katerih ima po zakonu o zavarovanju delavcev članom povrniti stroške za neuradovega zdravnika. Tudi privatne stranke v takih slučajih ne kliče-

inžlasti 272). Občinstvo, ki se zanima za Krekovo številko, toplo vabimo, da se naroči na Čas, ki je letos že v prvi številki prinesel obilo zelo aktualnega gradiva (Brejčev razpravo o rešitvi koroškega vprašanja, Škrlevo o statistiki ločenih zakonov i. dr.). Brez pretiravanja danes lahko rečemo, da spada Čas v knjižnico slehernega slovenskega izobraženca. (Naročnina stane 60 Din na leto, naroča se pri upravniku, Jugoslovanska tiskarna, kolportajni oddelek.)

Na svojočasni oklic za zbiranje gradiva za Krekovo številko Časa je poslal župnik M. D. še tale prispevek za spoznanje Kreka kot prof. bogoslovja, ki ga nespremenjeno tukaj objavljamo. Prispevek se glasi:

V drugem letniku bogoslovja (1904-05) me je posebno veselila naravna filozofija in kar je z njo v zvezi, dejstva in hipoteze o postanku sveta, življenja itd. Knjižnica mi je nudila rane katoliške avtorje. Dr. Kreka, ki je vsako znanstveno stremeljenje z veseljem podpiral z besedo in s svojo knjižnico ki nam je tolikokrat poudarjal: Gospodje, naša vera se nima bati nobene znanosti, njega sem torej poprosil za večkrat citirane nasprotne avtorje. Tako sem dobil od njega po vrsti: Moleschota, Büchnerja, Bölscheja, Häckla (ljudske izdaje) in Bebla (Die Frau). Soščolci so seveda vedeli, kaj berem, in ko sem dr. Kreku nekoč koncem predavanja vrnil eno navedenih del (če se ne motim Häckla), se oglasi tenkovesten tovariš: »Ta je pa na indeksu.« Krek ga mimogrede malo izpod čela pogleda: »Vsaka šema bo tudi na indeksu!« Molk in potem smeh. Po par korakih se Krek med vrati obrne in dvigne po svoji navadi desni kazalec: »Gospodje, kdor je to filozofijo, ki smo se je učili, tudi prebavil, temu taki šarlatani ne morejo škodovati.« In vrata so se zaprla.

jo najbližjega zdravnika, ampak svojega rednega hišnega zdravnika in najsi ta stanuje na nasprotnem koncu mesta, zavarovani bolniki pa zdravnika, ki jim je odrejen, oziroma od strani zavarovalnice n. pr. OUZD, Trg. boln. in podp. društva itd. na razpolago. Pri članih OUZD zadostuje oseben ali telefonski klic pri ljubljanski ekspozituri ali na domu zdravnika, da ta čimprej obišče bolnika, zlasti ako se z ozirom na sedanjo k sreči le lahko epidemijo škrlatinke pri klicu opozarja, da gre za izpuščaj pri otroku. Pri škrlatinke je naloga poklicanega zdravnika samo ta, da ugotovi diagnozo in slučaj najkrajšim potom naznani pristojni sanitetni oblasti ter da eventuelno kar sam odredi prevoz v bolnico, ker stoji sanitetna oblast na povsem pravilnem stališču, da naj se škrlatinke ne zdravi doma, ampak v bolnišnici, kajti pri današnjih stanovanjskih razmerah se da samo tako preprečiti izbruh večje in težje epidemije. Vse nadaljnje odredbe, ki se v notici označujejo kot »zakonito pobijanje kužnih bolezni«, kakor razkužitev stanovanj, kontumiciranje posameznih oseb, zatvoritev šol, omejitve v prometu z jestvinami itd., pa so stvar pristojne sanitetne oblasti, ki v slučaju večje epidemije tudi poskrbi za posebnega epidemijskega zdravnika, ki mu potem pripadejo prav vse zdravniške agende glede dotične epidemije. — Za ravnatelja: zdravnik-šef dr. Bleiweis Demeter.

○ **Ljubljanski krošnjarij.** Predvojnimi Kočvarjem, ki so svojočasno krošnjariji po mestu in po deželi in igrali z gostilniškimi in kavarniškimi gosti razne igre kakor »Hoch oder nieder«, »Tri pod slo«, »Grad oder ungrad«, so sledili razni krošnjariji po večini Dalmatinci in Bosanci, ki sicer ne igrajo, ker je igra prepovedana, pač pa prodajajo razno blago kakor sladkorje, čokolade, doze, denarnice, naramnice, nože in britve, prižgalnike in podobne drobnarije. Včasih se nabere v Ljubljani toliko teh prodajalcev, da postajajo včasih že reskar nadležni. Pred kratkim smo poročali, da je izsledila policija enega teh prodajalcev, ki je ogoljufal občinstvo na ta način, da je imel v žakeljku za številke skrito notranjo predelbo in je natanko vedel, kje so ene in kje druge vrste številke. Ponudil je igralcu oni del številke, ki so mu pripomogle do stave in je na ta način ogoljufal bogve koliko strank. Včeraj pa so zopet aretirali nekega krošnjarja Viko Markiča, kateremu sicer niso mogli dokazati sleparije, pač pa so ugotovili, da mož nima nobenega dovoljenja za krošnjarenje.

○ **Tatrina jedilnega orodja.** Najemnik Narodne kavarne Josip Carl je odslavljal te dni kuhinjskega slugo Lovra Eržena. Carl je pred njegovim odhodom preiskal njegov kovček in je res našel v njem različno jedilno orodje, katero je ukradel mož v kavarniški kuhinji in ki je vredno 395 Din. Poleg tega so našli v njegovem kovčku tudi en ukraden suknjič. Eržena so aretirali in ga izročili sodišču.

○ **Aretilali** so v Frančiškanski ulici ljubljanskega postopača T. A., ki je po poklicu pekovski pomočnik, ki pa prav malo dela. Mož ej nadlegoval pasante na ulici, beračil in je bil pri tem še celo sirov in skoro nasilen.

○ **Is zdravniške čakalnice** zdravnika dr. Švajgerja je bila ukradena temno zelena zimska raglan suknja, last Petra Zeleznika, vredna 450 Din.

○ **Čegavo je kolo?** Pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani se nahaja možko kolo, še skoraj novo, znamke »Esk« štev. 53042, ki je bilo zaplenjeno kot ukraden. Lastnik naj se zgasi.

○ **Stanovanjska beda** je slejkoprej velika in pereča. Poznamo več rodbin, ki jim je bilo odpovedano že koncem lanskega leta, pa še danes nimajo stanovanja, oprava pa, ki se postavlja na prosto, se kvari in propada. Stanovanjsko sodišče pač zelo počasi uraduje, mesto za omilitev stanovanjske bede ne skrbi bogve kaj, vlada pa celo nič. In čim več ljudi je brez posla, čim menj zaslužka, tem hujša bo stanovanjska mizerija. Naglih korakov se bližamo popolnemu gospodarskemu in socialnemu polomu.

○ **Nevaren gost** je obiskal Mahmičovo gostilno in kavarno v Vodmatu. Mož je bil okrog 26 let star, majhne postave, črno, čedno oblečen. Ko je prišel v gostilno, je vprašal natakarico, koliko stane pri njih abonirana hrana. Natakarica je šla, nič hudega sluteč, v kuhinjo k gospodinj, da ji pove ceno za abonirano hrano. Ko pa se je vrnila v gostilniško sobo, tuja ni bilo več. Mislila ni nič hudega in je šla po svojem poslu. Drugo jutro pa, ko je hotela napraviti kratek obračun, je zapazila, da ji je zmanjkalo iz predala točilne mize, kjer je imela shranjen skupiček in ki je bil takrat slučajno odprt, precej drobiča in pa 7 bankovcev po 100 Din. Tat ni mogel biti nihče drugi, kot ta neznanec, ker natakarica dobro ve, da ni bil noben drug gost sam v gostilni, ko je šla ona iz gostilne po opravihih.

○ **Teška posledica nagajivosti.** V ljubljansko bolnico so pripeljali 14 letnega dijaka Rudolfa Ogranjška. Fant je nagajal kramarskemu vajencu 15 letnemu Maksu Koširju na dvorišču v Kamniški ul. 29, ko je ta izpiral kožo. Ker mu Ogranjšek le ni dal miru, je pograbil Košir neko trsko in je udaril nagajivca po obrazu. Po nesreči pa ga je zadel tako nerodno, da mu je iztaknil desno oko. Po nesrečenega fanta so prepeljali z rešilnim vozom v bolnico, kjer se ugotovili, da je oko izgubljeno.

○ **Slepar s lirami.** — **Prevarjen natak.** Neki neznanec, ki ga poznajo nekateri samo pod imenom mešetar »Tone«, je dobil nekje 30 lir in jih je hotel v Ljubljani, kamor je prišel mešetar, kolikor mogoče drago prodati. Šel je v neko kavarno, kjer je ponudil lire staremu natakariju Jožetu. Ker je klepetavi Tone v enomer ponavljal kupite lire, po ceni lirice, ga je vprašal končno natakarij, po čim jih proda. In zopet je začel žlobudrati jezični Tone: Po ceni, prav po ceni, kakor sem jih dobil. Samo po 20 Din. In res se je dal natakarij Jože omehtati in je kupil najprej 10 lir po 20 Din. Tone je ves srečen vtaknil dva ta židana (tako pravijo nekateri 100 dinarskim bankovcem) in je hotel oditi. Pri vratih pa se je še enkrat ustavil in je rekel: »E, gospod, še 20 jih imam, še te mi vzemite, da ne bom zgubil časa v banki. Vredne so tega denarja, kar vzemite jih, lahko boste zaslužili. In res se je dal natakarij Jože pogovoriti in je kupil še 20 lir in dal Tonetu še štiri take metuljčke. Mešetar je spravil metuljčke in je hitro odkuril, kot bi gorelo za njim. — Natakarij Jože pa je porabil prvi prosti čas in je skočil v najbližjo banko, da zamenja lire in ugotovi, koliko je napravil dobička. Jože je računal, da dobi najmanj 7 metuljčkov. Toda sledilo je grdo presenečenje. Bančni uradnik mu je nakazal za vseh 30 lir nekaj čez šest kovačev. Razočaran je tekel opeharjeni Jože takoj na policijo, kjer je prijavil sleparskega Toneta, ki je bržkone napravil že več takih kupčij z lirami in ga že tudi policija zasleduje.

○ **Sleparija z 20 dinarskimi bankovci.** Ljubljanska policija je dobila več ovadb, da pohaja po mestu neki neznanec, ki je ogoljufal že več kat. članov in podeželanov, ki so prišli v mesto po raznih opravkih na ta način, da jim je dal stare srbske 20 dinarske bankovce za 100 dinarske bankovce. Mož je izvršil gotovo več sleparij tudi po deželi in naj se prijavi vsi oškodovanci policiji z natančnim osebnim opisom tujca, ki jih je tako nesramno osleparil.

○ **Pozor!** Vsak petek in sredo celi dan polenovka in ribe. Točijo se pristna domača vina: iz Gadove peči, rudiče in belo Delokotovo, dalje Pikerčan in črno Kuč za slabokrvne. Vsak dan koncert ob 8. Zjutraj odprto ob 4 — vhod iz Miklečičeve ceste. Kavarna in gostilna »Leon«, Kolodvorska ulica 29.

Maribor

□ **Prosvetna zveza** priredi svoj prosvetni večer prihodnji petek, 5. marca.

□ **Bogoslovni profesor**, znani orientalist g. dr. Jehart predava v nedeljo 28. t. m. v društvenem domu v Konjicah o svojem orientalskem potovanju.

□ **Prvi pomladanski izlet** k priljubljenemu Sv. Urbanu priredi v nedeljo tuk. orlovski odsek, h kateremu vabimo tudi nečlane. Zbirališče: Koroška cesta 1 ob 13.

□ **Izstopanja iz cerkve.** Svoj izstop iz katoliške cerkve sta prišla Henrik Prinčič, trgovec iz Aleksandrove ceste, rodod iz Celja in njegov sin Friderik Prinčič. Enako je prišla svojo izstop iz kat. cerkve gospodična Liselotte Jeres, roj. l. 1910 v Mariboru. Nekdaj je bilo v Mariboru moderno, da so izstopali iz katoliške cerkve in prestopali k protestantizmu. Danes je moderno, da v tem slučaju prestopajo k pravoslavju.

□ **Higijska razstava** v Mariboru je dobro obiskana. Te dni so jo oziroma jo še bodo obiskale šole pod vodstvom svojih profesorjev in učiteljev.

□ **Meščansko šolsko učiteljstvo** premišluje zopet o novi preureditvi meščanskih šol. Takele gruntajo med seboj: Meščanske šole naj bi ne imele značaja nižjih srednjih šol, ampak naj bi bile čisto svojevrstne strokovne šole. Obstojali naj bi predvsem 3 tipi po krajevnih razmerah in sicer kmetijski, industrijski in trgovski tip. Eni pravijo, da gre to gibanje iz tega in radi tega, ker ne marajo imeti ravnatelja s proforsko izobrazbo, ampak svojega direktorja. Kakor je razvidno, radi debatiramo.

□ **Enodružinske hiše**, ki jih je postavila trvdka Ivan Spes na Pobrežju, okrašene z okusnim vrtno, je pred časom stavila imenovana trvdka na prodaj za vsoto 60.000 Din.

□ **Motoklub v Mariboru.** Pod tem klubom se je ustanovilo v Mariboru društvo, ki ima namen gojiti in razširjevati zanimanje sporta z motornimi kolesi. Z delom se je začelo in bode program prireditve tekočega leta v kratkem razglašen. Prijave in pojasnila sprejema klubovo vodstvo v Mariboru, Aleksandrova cesta 19.

□ **Prav po razmerah.** Glasuje soglasno za predlog, katerega sprejem znači brco visokemu državnemu in družabnemu funkcionarju, potem pa razglašajo, da smo soglasno odobrvali njegovo silno in plodonosno delo. Le tako naprej k razčiščenju!

□ **Zanimiva pravda pred mariborskimi okrožnimi sodiščem.** Državno pravdnštvo je že junija 1925 dvignilo obtožbo proti Pavlu Brunčiču iz Gečove v St. Lenartskem okraju in Jožetu Golobu. Prvi da je kriv, da je dal prezidati svojo klet neupravičenemu in neusposobljenemu zidarskemu mojstru, drugi pa, da je kot polir prevzel to delo, ne da bi bil zato usposobljen in ne da bi dal napraviti varnostne naprave. Zid se je namreč posul in 30. aprila 1925 usmrtil Matijo Kozarja. Dogodek je bil sledeči: 19. aprila 1925 je Brunčič prosil Miho Zupeca v Štavnici, naj

prevzame to delo, kar je ta odklonil vsled oddaljenosti. Nato je Brunčič začel sam z delom, nekaj delavcev pa mu je pripeljal polir Golob, ki je prevzel vodstvo in nadzorstvo, ni pa vsega potrebnega uredil radi varnosti življenja. 30. aprila 1925 so začeli z delom in ko so odstranili nek kamen, se je stena zrušila in pokopala delavca Matijo Kozarja, ki je umrl, še predno so ga potegnili izpod zida. Zagovornik dr. Veble je predvsem ugotavljal, pomanjkljivosti pri preiskavi, ki res ni mogla dokazati krivde obdolženca, kakor tudi ne tekom razprave, kakor je sledila oprostilna razsodba. Tako je ta nesreča iz St. Lenartskega okraja bila tudi sodno — od srede pozabljena.

Celje

○ **Krekova mladina** v Celju priredi v nedeljo dne 28. t. m. ob 4 pop. v Narodnem domu igro »Sine« v štirih dejanjih. Igra je po svoji vsebini zelo zanimiva ter polna pretrsljivih prizorov. Vabimo prijatelje naše mladine, da se te prireditve udeležijo. Predprodaja vstopnic se vrši v Tajništvu J. S. Z. pri Belem volu ter eno pred predstavo pri blagajni v Narodnem domu.

○ **Požarni strel.** V sredo popoldne ob 4 je s hriba Sv. Miklavža zopet razburil naše meščane strel iz topa, ki znači, da je začelo nekje goreti. Po zadnjih požarih so bili ljudje precej razburjeni in tudi sedaj se je polastil ljudstva velik strah, to tembolj, ker se je izza hriba dvigal v zrak velik oblak dima. Razburjenje se je kmalu podelilo, ko se je izvedelo, da gori za starim gradom neko grmovje, ki se je vžgalo vsled tega, ker je neka stara žena prižgala staro travo in je pri tem pričelo goreti tudi bližnje stoječe grmovje. Požarna bramba iz Gaberja je ogenj hitro pogasila in je bila ta epizoda končana brez vsake nadaljnje škode.

○ **Premeten tat in slepar.** Ze parkrat se je žulo, da zmanjka potujočim potnikom kak kovček med vožnjo. Storitca niso mogli najti precej časa, dokler ga niso zalotili v osebi nekega Šušteršiča, ki je bil v sredo popoldne potoval v vlak z nekim nemškimi trgovcem iz Maribora v Celje. Na kolodvoru v Celju se je pa ponudil Šušteršič trgovcu za nosače njegove priljage, kovček nesel v garderobo in šel nato s trgovcem v čakalnico. Tu se je opravičil, da mora iti na stranišče, šel je pa v garderobo dvignil tam kovček in jo nato popihal proti Zalcu. Ko je trgovec to zapazil, je takoj naznanil bližnjemu stražniku, ki je s kolesom takoj nato odpeljal za storitcem, ga dohitel in oddal v zapore.

Ptuj

○ **Koncerti.** Dne 2. marca bo priredil pianist prof. Anton Trost samostojen klavirski koncert v dvorani Glasbene Matice. To bo za Ptuj gotovo izreden užitek. Dne 23. marca pa namerava prirediti koncert glasbeno društvo »Dravac« iz Maribora. Slovensko pevsko društvo se tudi pridno vadi za nastop. Nemški »Männergesangsverein« pripravlja »Faschingsliedertafel«.

○ **Naši Nemci** in »nemškomisleč« Ptujčani imajo razne organizacije. Politično so organizirani v »Političnem in gospodarskem društvu za Nemce v Sloveniji«, glasbeno v »Männergesangsverein« v Ptuj, požarno brambo imajo Nemci v rokah, nemški visokoleci imajo »Verband deutscher Hochschüler in Ptuj«. Za prireditve imajo na razpolago »Društveni dom«, prejšnji »Deutsches Vereins« aue, ki je last društva »Društveni dom«. Dvorano up-rabljajo tudi Slovenci, ker je največja v mestu. Snuje se podružnica »Schlaraffen«, ki ma namen zabavati z umetnostjo. Športni klub Ptuj je tudi v nemških rokah. Družabno razmerje med Slovenci in Nemci se je v zadnjem času ublažilo, medsebojno obiskujejo prireditve. Ob nedeljah je v mestni župni cerkvi tudi nemška pridiga, sobotne li-tanije so nemške. Gibljejo se svobodno in o kakem zatiranju ni govora.

Cerkveni vestnik

Romarjem k sv. Hemi. Vaš dolgoletni vodja Matevž Demšar je nonadoma umrl. Spominjajte se ga v molitvah in pri sv. maši! Ne sme pa zamreti naše starodavno vsakoletno romanje. Zato smo bom prevzel vodstvo podpisani. Prosim torej vse tiste, ki so namenjeni iti k sv. Hemi — letos bo ravno koncem aprila — naj po dopisnici sporoče svoje naslove vsaj do Velike noči. To je potrebno radi skupnega potnega lista. Pišite na naslov: Župni urad Sv. Lenart, p. Selca nad škofjo Loko. — J. Langerholz, župnik.

Glasba

Koneert pianista Antona Trosta. Podrobnosti spored tega koncerta smo že javili, danes nam naj bo dovoljeno omeniti par besed o drugi točki sporeda Josip Suk iz »Zivotem a smet«. To klavirsko delo slavnega češkega kompozista Josipa Suka, glavnega slovitga češkega godalnega kvarteta, je pravzaprav zbirka iz življenjskih utisov in fantazije sanj tega modernega češkega mojstra. Z raznimi nadpisi karakterizuje razna razpoloženja in se nekateri kosi posebno odlikujejo po humorju, sarkazmu ali arditno gesto napram usodi, a katero se je imel Suk priliko nekolikokrat in to prav nemilo seznaniti. Izredno globok občuteni sta n. pr. iz tega ciklusa delci »Pozabljen grobov« na našem vaškem pokopališču in pa k »Ozdravljenju mojega sina«. Na tem koncertu pa je Suk zastopal še z nekim mlajšim svojim delom, namreč s pomladansko idilo. V harmoničnem ustroju se zrcali skladateljeva pot njegovega umetniškega razvoja v moderni smeri. Odlični pianist Anton Trost zasluži kot popola in priznan umetnik naše abolutno zanimanje in občinstvo vabimo, da poseti ta koncert, za katerega so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni.

Shodi SLS

Okrajna organizacija SLS za okraj Maribor levi breg in Sv. Lenart je imela v ponedeljek 22. februarja v Mariboru skupno sejo občega in širšega odbora SLS. Dasiravno je bil delovni dan in lepo vreme, vendar je bila udeležba iz vseh župnij obširnega okraja zelo lepa. Poročilo o političnem in gospodarskem položaju je podal poslanec Zebot. Po končanem poročilu se je okrajni odbor podrobno posvetoval o važnih gospodarskih in političnih zadevah. Debata je bila zelo zanimiva. V razpravo so posegli do malega vsi odborniki. Po vsestransko zanimivi seji so se napravili naslednji sklepi: 1. Odbor vzame poročila našega poslanca z odobravanjem na znanje ter odobrava taktiko in delo poslancev Jugoslovanskega kluba. Naroča klubu, da vztraja v borbi proti krivici in za samoupravo Slovenije. 2. Obsoja nastop Radičeve stranke v narodni skupščini in finančnem odboru. Konstatira nepobitno dejstvo, da so vsi radičevci v Belgradu od Pucija do Kelemine glasovali julija in novembra 1925 ter tudi sedaj v proračunski razpravi za pobiranje visokih starih in za uvedbo novih davkov. Doma v Sloveniji na shodih pa valijo krivdo glede davčne preobremenitve na naše poslance, dasiravno dobro vedo, da naši poslanci niso niti enkrat glasovali za kakoršnekolik davke. Odbor izreka svoje ogorčenje in obžalovanje nad takim postopanjem radičevcev. 3. V imenu ljudstva zahtevamo od vlade, da čimprej predloži zakonski predlog o pravičnem izenačenju davkov, da se tako odpravijo največje krivice, ki tlačijo Slovenijo. — Seja je trajala nad 2 uri in je prinesla v našo organizacijo novo življenje. Tajnik Krajnc je še poročal o organizaciji in časopisu. Tudi v tem oziru so se napravili važni sklepi za vse krajevne organizacije. Odborniki iz celega okraja so poročali, da Žerjavovci pošiljajo zadnji čas »Domovine« v velikem številu v vse fars. Vsiljujejo jo na židovski način tudi našim ljudem. Ljudstvo misli, da jim daje denar na razpolago vlada, samo da bi odtegnili ljudstvo od naše stranke. Isto je v zadnji dobi tudi s »Kmetiskim listom«. Oba lista pošiljajo vsem članom Kmetijske družbe. — Nadalje so poročali odborniki, da se radičevci vsiljujejo našim županom in drugim možem. — Seje okrajnega odbora SLS se bodo po možnosti vršile vsak drug mesec. Priporočati bi bilo, da se tudi drugi okrajni odbori SLS sestanejo večkrat k enakim sejam.

Naša politika

Δ Radičeva stranka je izdala v Varaždinu svojimi pristavcem v varaždinskem okrožju nalog, da naj agitirajo zato, da bi občine in druge korporacije zahtevale osnove varazdinske oblasti, katero bi sestavljali varaždinska županija, Medjimurje in Prekmurje. Čudno je, da podpirajo to akcijo vladni organi v varaždinski županiji in da se temu ne protivita slovenska poslanca v Radičevi stranki Pucelj in Kelemina. Slovenci se niso nikdar udajali kakemu šovinizmu in niso zahtevali zase hrvaškega Medjimurja. Zato smemo pričakovati, da bodo tudi Hrvati ostali pri svoji zemlji. Očitno se radičevcem zelo toži po prekmurskih veleposestvih nekdanjih mažarskih grofov, kjer ne potrebujejo slovenskega nadzorstva.

Δ Radičevci nimajo sreče s svojimi okrajnimi in krajevnimi odbori. V okraju Slovenj Gradec so se jim skupjali večinoma vsi »odborniki«. V Brestenici pri Mariboru je ostal v odboru od dvanajstih samo eden član. Vsi drugi so izjavili, da ne marajo imeti nič opravka s to stranko, ki je prej šarila z republiko, a sedaj je Radič še hušiji monarhist nego radikali. Radičevce ljudje posebno radi tega ne marajo, ker se doma hlinito ljudem, da so proti davkom, a v Belgradu, kjer se odloča o davkih vedno glasujejo za nje. Radičevci mislijo, da narod tega ne ve. A se bridko motijo! Zanimivo je, da povsod, kjer zborujejo, sestavljajo na tihem krajevne odbore, a v nje odločijo skoro same naše može in fante, ker svojih nimajo. V Brestenici so n. pr. »izvolili« za »blagajnika« našega zvestega somišljenika g. Franca Vračka, župana na Jelovcu, kateri nabira v zahvalo za to saržo v svoji okolici za »Ljudski sklad« SLS. Gg. Vračko, Čeh, Ravnjak in drugi so javno izjavili, da so jih brez dovoljenja imenovali v odbor in da ne marajo imeti s to stranko prav nič opravka. Krčmar, pri katerem so zborovali, je izjavil: »E, dokler bodo dajali za pijačo, bom že ostal v odboru, potem naj se pa vode napijejo.« — In »Kmetiski list« prinaša cele kolone imen krajevnih in okrajnih odbornikov. Mi vemo zakaj! Radičeva farbajo njegovi agenti s takimi poročili, da jim plačuje potne stroške.

Δ V Kamnici pri Mariboru je napovedala za nedeljo, 21. februarja Radičeva stranka zborovanje v gostilni Kopriva. Občinski sluga je dobil naročilo, da naj razglasi, da sklicuje shod »Slovenska Radičeva republikanska stranka«. A vsi, ki so bili pri rani službi božji, so se udeležili zborovanja SLS, a na radičevskem zborovanju je čakalo na začetek 5 govornikov in 2 zborovalca! Da tega v »Kmetiskem listu« ne bodo tajili, povemo, da sta dva naša pristava ob 8 in ob 9 šla gledat »veličastno zborovanje«. Čestitamo čitateljem »Kmetiskega lista« in samemu Stipici, da veruje silajnim poročilom o »sijajno« uspešnih shodih Radičeve stranke na Štajerskem.

Vodnikova družba.

Svobodomiselnost časopisje Samostojno demokratske stranke je močno zadela naša ugotovitev, da smo Slovenci pod vplivom krogov, ki so pri tej stranki merodajni, prišli do »šund-literature«, ki se zlasti bahoto šopiri v podlistkih njihovih glasil. Najprej so hoteli utajiti našo ugotovitev, da propagirajo brezverstvo, pa so morali utihniti, ko smo jim našli dejstva. Nato pa skušajo sedaj kriti svojo sramoto s tem, da pripovedujejo, kako njihovim knjižnim podjetjem naša kritika le koristi. Ne bomo se pečali z navedenostjo, ki meni, da bomo radi takih trditve svobodomiselnega časopisja začeli z njevo taktiko in v naprej molčali k temu žalostnemu poglavju slovenske kulture. To tolažbo prepuščamo vernemu krogu »Jutra« in »Domovine«. Čudimo se le, zakaj nam pripovedujete, da ima nova Vodnikova družba že mnogo članov. Saj ima tudi »Domovina« deset tisoč novih naročnikov, ker jo pošiljajo v vsako slovensko hišo zastoj in se je ljudje pri najboljši volji ne morejo ubraniti. Kakšna težava naj bi bila torej za vas Vodnikovi družbi pridobiti nekaj tisoč bogve od kje in od koga plačanih članov? Poleg tega pa tudi nismo noben trenutek dvomili, da se je pod vplivom svobodomiselnosti že toliko ljudi skvarilo in pripeljalo do tolikega sovraštva do vere, da imate pristase, katerim je boj proti klerikalizmu več, kot vse na svetu. Stari liberalci, ki so trkali na svoja junaška slovenska narodna prsa, so že v predvojni dobi sklepali zveze z Nemci, da bi zadali udarec slovenskim katoličanom brez ozira na to, da je pri tem ves narod trpel, kaj šele današnji, ki niti svojemu ožjemu somišljeniku ne drže besede, če mislijo, da morejo škodovati katoliškemu gibanju. O tem tedaj smo si čisto na jasnem, da imate gotovo število na svoji strani, ki bodo šli za vami čez drn in strn proti katoličanstvu in ki vam bodo od srca hvaležni, če jih boste pitali s hrano, kakor so opolzkli podlistki »Domovine« ali pa knjige, ki jih ponujajo kot »Jutrove« nagrade. Toda silno se varate, če mislite, da mi radi tega ne bomo dvigali svojega glasu. Kristusova beseda o »pobeljenih grobovih« je podžgala besno sovraštvo farizejev proti njemu, imela za posledico, da so nahujskane množice vpile »Križaj ga«, toda on je govoril resnico brez ozirov na to in nazadnje triumfiral. Zloba je krščanstvo vedno sovražila, zato nas vaši napadi prav nič ne vznemirjajo, ampak samo kažejo, da smo zadeli v živo.

Čisto prazen je tudi izgovor, da napadamo Vodnikovo družbo, predno poznamo, kaj bo izdajala. Ali nas imate res za tako nesposobne, da naj bi čakali, da zadate narodu novo rano in da šele potem pridemo in jo zdravimo? Preveč jasno je, kakšno »kulturo« bodo razširjali po Vodnikovi družbi ljudje, ki zalažajo podlistke »Domovine« in »Jutra«, Patra Kajetana, Lucifera, Papežovo hči, Velikega inkvizitorja in podobno bedasto-sirovo čtivo. Če bi čakali, če bi molčali in če ne bi glasno opozarjali, bi bili sokrivi strašne npravnstvene škode, ki bi se na tak način našemu ljudstvu prizadevala. Mnogokrat so napravili slovenski katoličani to napako, da smo preveč zaupali, enkrat mora biti drugače.

Če misli svobodomiselnost časopisje, da si bomo dali katoličani predpisovati, kaj naj duhovnik v cerkvi govori, se tudi silno moti. »Jutrovo« namigavanje, da se cerkve zlorablajo proti Vodnikovi družbi, je že tako vsakdanje in smo ga od te vrste časopisja tako navajeni, da more vzbujati le še nasmeš. Vsak duhovnik sam najbolje ve, kakšno obliko naj porabi, da na njegovo svarilo v enem ali drugem kraju najbolj učinkovito, vsakemu katoličanu pa je jasno, da je sveta dolžnost katoliškega duhovnika govoriti proti čtivu, ki ni v verskem duhu in nasprotuje dušnemu blagru slovenskega naroda. Če s tem zadene glasila demokratske stranke, je gospoda čisto sama kriva. Zakaj pišete, zakaj izdajate take stvari? Dokler bodo stale katoliške cerkve, se bo govorilo o prvi božji zapovedi in grehih proti njej. Dokler se bo oznanjal Kristusov evangelij, bo cerkev odmevala svaril pred bližnjo priložnostjo. Radi umetnega ogorčenja kakega modernega farizeja ne bo ne eden dobrih duhovnikov pozabil na svoje dušno pastirsko dolžnost.

Za Vodnika duhovnika ste se skrili. Ta način borbe je svobodomiselnstvu od nekdaj najbolj povesči. Uspavati z lepo donečim imenom, z lepo gesto, to so bili vedno načini boja svobodomiselnstva proti pozitivni religiji. Prepričani smo, da se vam je, gospoda, v tem slučaju zelo ponesrečil, ker bi vsi ravno toliko članov, če bi zapisali »Žerjavova družba«.

Nekaj nam je v tem boju celo prav. Prav sedaj teko zadnji dnevi za nabiranje članov naše stare kulturne ustanove, Mohorjeve družbe. Ravno vsled napadov svobodomiselnstva v demokratskem časopisju, se bo te družbe vse, kar je v slovenstvu poštenega še tesneje oklenilo. Marsikdo se bo ravno po teh zadnjih potezih slovenskega svobodomiselnstva vzdramil in spoznal, da je treba tudi z največjo žrtvijo braniti narod pred protislovenskim svobodomiselnstvom. Ponavljamo, da je treba na katoliški strani proti nasprotnikom dela, veliko dela. Ko smo pisali o Mohorjevi družbi in ko smo opozorili na nevarnost, da zanese liberalstvo potom »Domovine« naj-hušji »šund« v zadnjo gorsko vas, smo hoteli

ravno podčrtati potrebo vedno intenzivnejšega dela katoliške akcije. Opozorili smo in bomo še stali na straži. Slab bi bil narod, ki ne bi znal braniti svoje verske in pravne kulture zoper framazonstvo.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 26. febr. »Pogled mojega srca«. — Gostovanje v Celju. — Izven.
Sobota, 27. febr.: »Obri gospo Warrenovec« Red F. Nedelja, 28. febr.: Ob 15. uri pop.: »Naša kri«. Ljudska predstava po znižanih cenah. — Izven. — Ob 20. uri zvečer: »Deseti brate«. — Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 1. marca: »Henrik IV.« — Red C.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 26. febr.: »Večni mornar.« — Red E.
Sobota, 27. febr.: »Trubadur.« Gostovanje baritonista Fran Dragun-Culića. — Red D.
Nedelja, 28. febr.: Ob 15. uri pop.: »Aida«. Ljudska predstava po znižanih cenah. — Izven.
Ponedeljek, 1. marca: Zaprio.

Torek, 2. marca: »Tosca.« — Red B.
Odličen gost v naši operi. V soboto dne 27. t. m. gostuje v operi znani odlični bariton Fran Dragun-Culić, ki je petnajst let pel z največjim uspehom po vseh velikih odrih v Italiji. Baritonist Culić je pravkar gostoval tudi v Belgradu in Zagrebu v operi Glumati, Rigoletto in Trubadur. Zagrebška publika in kritika enoglasno zahtevata, da ga mora zagrebška uprava takoj angažirati. Culić, ki je rojen v Splitu, gostuje na našem odru v soboto v vlogi grofa Lune v operi Trubadur. Predstava se vrši za red D.

Knjige in revije

Nova »Priročna karta kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« z novo administrativno razdelitvijo na oblasti. Izdal prof. Antun Jiroušek.

Sport

DOMAČE NOGOMETNE TEKME.

Ilirija: Primerje 3:3 (3:2). Pokalna tekma med Ilirijo in Primerjem je prinesla napet dvoboj dveh dobrih, skoro enakih protivnikov. Izid je označil za popolnoma rešen in odgovarjajoč poteku igre, četudi je Ilirija nekoliko več napadala in si znala izgraditi pred protivnim golom večje število zrelih šans. Voščiljed zgodnji sezoni se nahajata obe moštvi razmeroma že v dobri formi. Primerje je pokazalo celo na celih črti napredek ter realno znanje v večji meri kot pri dosedanjih nastopih.

Ilirija je tvorila homogenejšo, boljše vigrano celoto; tudi v tehničnem oziru je stala nad Primerjem. Taktično slaba igra njenih halfov pa je omogočila protivniku, da je z elanom in požrvalnostjo izenačil to razliko. Ilirijanski halfi so se podajali namreč perdalec za svojo napadalo vrsto ter spravili s tem ožjo obrambo neredko v koščilvo situacijo. Kombinacija Ilirijanskega moštva je bila v splošnem še netočna, start in fizična spretnost še pomanjkljiva. — Primerje je znalo položiti v svojo nedeljsko igro izredno požrvalnost in energijo. Centerhalf Buljevič, prvi vodja svojega moštva, je v taktičnem pogledu prekalal svoj vis a vis, centerhalfa Ilirije Zupančiča II, in ima v prvi vrsti zaslug, da je Primerje igralo s takim uspehom. — Potek igre je obetal sprva težak poraz Primerja. Že v prvih minutah je uspelo Iliriji doseči po Omanu in Doberleu dva krásna gola, ki jih je sprejela publika z velikim odobravanjem. Vendar se je Primerje polagoma znašlo ter že sredi prvega polčasa izravnalo po Ermanu II. Malo pred odmorom je dosegel Doberlet ponovno vodstvo za Ilirijo. Po odmoru je Ilirija intenzivno napadala, vse prilike zvišati rezultat pa so ostale neizrabljene. Proti koncu je uspelo Primerju nekoliko opasnih prodorov, iz katerih je dosegel Uršič taktično tudi tretji gol in s tem neodločen izid. Podaljšek 2 krat 5 minut se vsled mraha ni mogel več izvršiti; odigra se najbrže že tekom prihodnjih dni. — Publike se je zbralo na igrišču preko 1200, organizacija tekme je bila dosti dobra, incidenti so tokrat izostali, kar bo pač le v dobro spora. — Sodnik g. Ochs iz Celja je rešil svojo nalogo v splošnem čisto zadovoljivo.

Slovan: Slavija 6:0. (Pokalna tekma.) Kakor pove izid je bil Slovan precej v premoči. Slavija je svoje moštvo od jeseni znatno ojačila, z ozirom na prvi nastop v sezoni pa seveda še ni podala najboljših igr. V prvi polovici igre je z uspehom uporabljala defenzivno taktiko in šla v odmor z rezultatom 0:2.

Jadran: Hermes 8:1. (Prvenstvena tekma.) Jadran je dosegel nad gostujočim moštvom šišenskega Hermesa lahko in sigurno zmago. V predtekmi rezervnih moštvev je bil močnejši Hermes; odpravil je Jadranovo rezervo s 7:1.

V Mariboru je zmagala Svoboda v pokalni tekmi nepričakovano nad Merkurjem s 4:3. — Tekma šteje k pokalnimi tekmam podzveze. — Razen tega se je vršila tekma dveh kombiniranih moštvev. Team A je zmagal v razmerju 4:3. Igrači so bili za enkrat še v slabi formi.

SVETOVNA PRVENSTVA V UMETELNEM DRŠANJU.

V nedeljo smo poročali, da si je v Berlinu priboril svetovno prvenstvo v umetelnem dršanju Dunajčan inženjer Böckl, sedaj že vdrug. Kakor v Davosu pri evropski prvenstvih, tako je dosegel tudi v Berlinu drugo mesto dr. Preisecker, tudi Dunajčan. Edini konkurent, ki bi jima bil lahko nevaren, Šved Grafström, ni prišel. Lani se

Merilo 1:1.000.000. — Din 32. Izdal Bibliografski zavod d. d. nakladna knjižara, Zagreb (Gunduličeva ulica 29). — Zemljevid se dobiva pri založniku in v vseh knjižarnah.

Glasnik Presevetega Srca Jezusovega za marec (št. 3) je izšel. Zopet se je prikazal v mišni obliki, prinaša slike vseh slovenskih škofov s papeževim nujemjem v sredi, zelo lični iz življenja sv. Frančiška kavarakega, fotografije in drugo. Vsebinsko je kakor vedno zelo raznovrstna: Pisma naših cerkv. predstojnikov ob Glasnikovem jubileju (s sliko). — Mesečni namen molitve: Skandinavski in baltski narodi. — Jezus hodi (slika). — Sv. Jedert (mesečna zaščitnica). — Moja sreča (pesem). — Jezus me ljubi. — Most sv. Jožefa (slika). — Jubilej mladine. — Mož v trpljenju. — Papeževa mati (slika). — Življenje katoliške družine: III. Vzgoja, IV. Zdravje. — Pisma o notr. življenju: III. Budno oko. — Kako je presv. Srce prosilo za darove. — Sv. Frančišek Kavaraki v slikah (5, 6). — 25 let v službi presv. Srca Jezusovega (dalje). — Posvetitev družin: Svetovni pregled. Tudi pri nas. Ne pozabi (slika). — Dopisi (s slikama). — Nabožno slovstvo. Tečaj duh. vaj. Darovi. Priporočbe. Zahvale. Oglasi. — Celoletna naročnina znaša 15 Din. Se vedno se vsak lahko na novo naroči in dobi vse letošnje številke in koledar.

Naznanila

V društvu »Sočan« v Ljubljani predava v soboto, 27. t. m. v seleni pri »Lovu« šef higijenskega zavoda g. dr. Ivo Pirce o »socijalni higijeni«. To predavanje bo vsebovalo dva dela. V prvem delu bo predaval o razvoju higijene po prevratu v Jugoslaviji. V drugem delu — po kratkem odmoru — pa o zdravju, boleznih in stanovanju. Vse to predavanje bo spremljal z lepimi velikimi skiptičnimi slikami. Vabljeni »Sočani« in sploh vsi, ki se za taka poučna, zdravstvena predavanja zanimajo. Začetek ob pol 21. uri zvečer. Vstop prost. Zveza jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana vabi člane na 7. redni občni zbor, ki se vrši v soboto 27. februarja t. l. ob 20. uri v družabnem lokalu sekcije v Ljubljani, Kongresni trg 1. II. nadst. (poslopje »Kazinec«). — Upravni odbor.

francoski par Joly-Brunet na Dunaju v parnem drsanju ni mogel vzpeti na prvo mesto, letos se je pa brez težave. V naslednjem podamo seznam dosedanjih svetovnih mojstrov, tako posameznikov kakor parov.

Gospodje.

1896 Petrograd: Fuchs (München); 1897 Stockholm: Hügel (Dunaj); 1898 London: Grenander (Švedska); 1899 Davos: Hügel; 1900 Davos: Hügel; 1901 Stockholm: Ulrich Salchow (Švedska); 1902 London: Salchow; 1903 Petrograd: Salchow; 1904 Berlin: Salchow; 1905 Stockholm: Salchow; 1906 München: Fuchs; 1907 Dunaj: Salchow; 1908 Opava: Salchow; 1909 Stockholm: Salchow; 1910 Davos: Salchow; 1911 Berlin: Salchow; 1912 Manchester: inž. Kachler, Dunaj; 1913 Dunaj: Kachler; 1914 Helsingfors: Sandeh (Švedska); 1922 Stockholm: Grafström; 1923 Dunaj: Kachler; 1924 Manchester: Grafström; 1925 Dunaj: Böckl; 1926 Berlin: Böckl. Salchowa vidimo v seznamu desetih! Bil je razred zase.

Parj.

1908 Opava: gdna Hübler-Burger (München); 1909 Stockholm: mož in žena Johnson (Angl.); 1910 Berlin: Hübler-Burger; 1911 Dunaj: gdč. Ellers (Berl.); Jacobson (Helsingfors); 1912 Manchester: Johnson; 1913 Stockholm: gdč. Engelmann-Mejstrik (Dunaj); 1914 Davos: Johnsona; 1922 Davos: Engelmann-Berger; 1923 Christiania: mož in žena Jacobson; 1924 Manchester: Engelmann-Berger; 1925 Dunaj: Jarosz Szabo-Wrede; 1926 Berlin: Joly-Brunet (Francija).

»Slovenski sport«. Osnova se je iz vrst ljubljanskih sportnikov konzorci, ki počne dne 3. marca z rednim izdajanjem novega sportnega lista pod imenom »Slovenski sport«. List bo izhajal tedensko, vsako sredo opoldne ter bo poročal predvsem o sportnem gibanju v Sloveniji, obenem pa tudi o ostali državi in o inozemstvu. V svojih poročilih bo zavzemal strogo stvarno stališče, v načelnih vprašanjih pa stališče, ki bo odgovarjalo koristim celokupnega slovenskega sporta. Začetkom bo izhajal list v manjšem obsegu, ako pa se prijavijo zadostno število naročnikov, in ko se uredi popolno uredništvo, se bo skušal list povečati ter prinašati tudi slike. Cena lista bo 2 Din, v četrtletni naročnini 20 Din, ter se naroča pri upravi Kolodvorska ulica 26. Uredništvo bo v rokah g. Lavosi Strune.

Turistika

Kranjska gora, 25. febr. ob 7. uri: —1° C, barometer pada, mirno brez vetra, sren 10 cm. Boh. Bistrica, 25. febr. ob 7. uri: vreme oblačno, + 5° C, za zimski sport neugodno.

Varšava, 25. febr. (Izv.) Vesti, da se je zunanji minister Skrzynski izrazil napram angleškemu poslaniku v Varšavi, da bo Poljska v slučaju, da ne dobi mesta v svetu Društva narodov primorana izstopiti iz Društva in se približati Rusiji, se označujejo uradno kot nerešne.

Pariz, 25. febr. (Izv.) Pri otvoritvi trgovskih pogajanj z Rusijo je govoril kot prvi govornik Briand, ki je izrazil svoje veselje nad tem, da se je pričelo zbliževanje med obema državama.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 25. februarja 1926. višina barometra 308,8 m

Opazovanje	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlažn. v %	Vetar in brzina v m	Oblačnost 0-10	Padavin	
						vrela	množica v mm do 7h
Ljubljana (dvorec)	7	771,3	5,2	85	NE 0-1	9	škrop
	8	771,6	5,1	86	SW 0-1	10	dež 0,2
	14	770,2	11,2	58	SW 0-1	9	
	21	772,1	9,8	73	NW 0-1	10	dež
Zagreb		770,1	8,0	81	SSW 1,5	8	0
Beograd							
Sarajevo	8						
Skopje		772,0	3,0	96	S 1,5	10	dež 0,1
Grač - Dubrovnik							
Praga	7	770,6	7,0	—	NW 1,5	0	dež 8,0

Barometer je reduciran na morsk gladino.

Po širnem svetu

Časnik, ki je izhajal 1525 let.

Prvi časopis, o katerem zgodovina ve, je začel izhajati na Kitajskem. Bilo je v letu 400 po Kr. ko je neki podjetni mož po imenu Su Kung, ki je izumil vlivanje črk, jel izdajati list »Peking-Bao«. Izprva ga je izdajal na listih iz žolte svile, katerih je bilo običajno šest.

L. 1200 je bila neka številka tega lista posvečena vprašanju o posebnih vladnih komisijah, ki je imela iti v Evropo, da bi proučila zapadno prosveto in dobljene izkušnje uveljavila na Kitajskem. To napredno gibanje, ki se je kasneje izkazalo za potrebno, je bilo tisti čas ostro prepovedano in urednik rečenega časnika pozvan, da naj nemudoma opusti propagando za obisk inozemstva. Imetniki in uredniki pa niso hoteli odnehati in ta boj svobodne pisave in uradnih prepovedi se je bojeval skozi leta in leta.

L. 1800 je stal časopis na vrhuncu svojega ugleda in moči, ko se je pretvoril v dnevnik. Potem pa je začela njegova slava temneti in ko je prinesel precej smelo poročilo iz dvorljene, je bil uradno ustavljen. Odslej mu je napočila nestalna doba. Trikrat je bil zopet dovoljen in iznova ustavljen. L. 1918 si je izpremenil naziv v »King-Bao«, ali ni se mogel povzpeti do večje popularnosti vsled političnih zmešnjav v deželi. Razmere so se tako poostrele, da je imela izdaja stalno rastoe težkoče, na kar je uredništvo kapituliralo.

Zdaj je list prenehal izhajati in kakor se sodi za vselej. Po 1925 letih je bil pač vreden lepše usode!

Kino - mučenica.

Znani nemški igralci Ossy Oswaldovi se je pripetila nesreča. Morala je pri posnetku novega filma viseti na kljuki besno drvečega avtomobila. Vratca so se nenadoma odprla in igralka je padla na tla. Povožil bi jo bil brez dvoma drugi avto, ki je hitel za prvimi, če je ne bi rešil navzoči režiser — razpraskano, nezavesno s krvavečim obrazom in izpahnjeno levico. Zdaj je v bolnici sestavila od dolgega časa sledenji seznam »silnih občutkov«, ki jih je doživela v službi »Velikega Mutea« kakor zovejo v Ameriki kino: Padla je z drvečega konja 527 krat, preplavala burne (prave) reke 311 krat (medtem 202 krat v obleki in čevljih), spuščala se je na vrvi po skali 288 krat in vzdolž nebotičnika 77 krat, bila je zvezana z vrvmi oz. uklenjena nad 3 tisoč krat, prikovana k zidu ali na drevo do 400 krat, plezala po vrvi čez brezno 69 krat, preskočila na konju široke jarke 18 krat, ležala v nočni srnji na snegu 37 krat, skakala v vodo iz čolna ali parnika 112 krat. — Razen vseh teh »resničnih« strahot, je doživela ta umetnica še »dekorativne«: bila je 22 krat obglavljena, 18 krat ustreljena, 19 krat sežgana na grmadi in je umrla več kot entisočkrat na naraven način.

Pariška reklama.

Po promenadi »Le grand boulevard« vodi solidni gospod na verigi pravo krasno levino. Dela s tem reklamno za 70 levov, katere kaže v nekem cirkusu. Za levino hodi seveda množica postopačev, ki ne slutijo, da ima gospod krotilec v žepu za vsak slučaj tudi revolver.

Zadnjič so pisali vsi listi o »avtomobilu brez šoferja«, ki je prevozil ves Pariz. »Inženjer« so pisali članke in govorili o »brezžičnem motorju«. V resnici je bilo vse bolj preprosto. Šofer je tičal nekje zadaj pod sedežem in je vodil avto, ne da bi ga kdo opazil. Razočaranje je bilo veliko, toda vsak Parižan si je dobro zapomnil avtomobil in tovarniško znamko. Tovarnar je tudi samo to hotel.

Razen levine imajo boulevardi še drugo zanimivost: elegantnega mladega gospoda v cilindru z monokljem. Gre počasi in visoko vihti lepo bambusovo palčico. Ta pade predvsem v oči. Gizdalin naredi še par korakov, se svečano odkrije in vidi se nepričakovano gola, popolnoma plešasta glava. Gospod se zopet pokrije; mirno gre naprej in zopet vihti palčico. Pol minute pozneje zopet odkrije golo čelo z naslovom v črnih črkah. Reklama je »zadela«. Okoli njega je vedno dosti ljudi, smeh in ogorčenje.

ROJSTVA IN POROKE V SOVJETSKI RUSIJI.

Po najnovejših statističnih podatkih se je število porok po vojni znatno pomnožilo. Največ porok je bilo l. 1922 (152 na 10.000 prebivalcev). Toda polagoma se je število zopet znižalo.

Zdaj je število porok večje kot pred vojno; l. 1924 je bilo 109 porok na 10.000 prebivalcev, med tem ko jih je bilo l. 1911—1913 81. Največje število rojstev je bilo l. 1923. Njih število je nekoliko nižje kot zadnja predvojna leta.

Umrljivost se je precej zmanjšala. Naraščanje prebivalstva prekaša predvojno. Leta 1911—1913 je znašalo to povečanje prebivalstva letno 165 oseb na 10.000 prebivalcev, v letu 1923 183 in l. 1924 178.

Karakteristična poteza sedanje dobe pa je matno število razporok. L. 1922 jih je prišlo

na 10.000 prebivalcev 10, l. 1923—1925 11. Razporoke so pogoste posebno v mestih.

Na vsak način je Rusija po naraščanju prebivalstva zopet prva država na svetu.

MRTVO MESTO.

Sredi po malariji okuženega močvirnatga trsja v Hondurasi je našla angleška ekspedicija dr. Hanna veliko mesto skrivnostnega ljudstva Maja. Razvaline so bile tako skrite za neprodornim zastorom tropičnih rastlin, da jih raziskovalci niso videli niti v bližini nekolic korakov. Vse mesto stoji na strmih gričih, čigar vrh je podzidan in nosi ogromne, 14 m visoke temelje. Na teh temeljih stoji 8 metrov visoko svetišče, ki ima 27 velikih dvoran. Največja zgradba je sredi temelja ležeči stadion za 10 tisoč gledalcev. Kameniti sedeži so razvrščeni po vseh pravilih sodobne gledališke umetnosti: so tudi lože, prostor za orkester in garderobe igralcev. Tukaj so se menda vršili iz zgodovine znani sveti plesi Majev, katerih žalostne ostanke predstavljajo danes Indijanci polotoka Jukatan. Zalikob so morali Angleži predčasno ustaviti delo, ker so se indijski delavci preplašili povesti o strahovih v razvalinah. Neke noči so jo pobrisali in pustili Angleže na cedilu. Vendar hoče Hanne pričeti letos razkopavanje nanovo ker so mu rekli domačini, da skrivajo honduraski gozdovi še bolj razsežne razvaline.

+ Srgjan Tucić. Iz Newyorka poročajo, da je tamkaj obolel na smrt znani hrvatski pisatelj in dramatik Srgjan pl. Tucić. V Ameriki živi od l. 1914. Bolan je na jetiki.

+ Popravljanje sfinge. Kairski arheološki institut je sklenil pričeti s popravljanjem 7 tisoč let stare sfinge po skrbno izdelanem načrtu. Na hrbtu sfinge se kažejo nevarne razpokline. Sfinga bo cementirana in obenem bodo odkopali njen sedaj v pesku nevidni sprednji del. Velikanski kip bo torej zopet viden ves kakor nekdaj pri faraonih.

+ Ozirisovo svetišče. Nizozemski arheolog Kenry Frankfort je nenadoma našel pri razkopavanju staroegiptovskega Abidosa novo podzemeljsko Ozirisovo svetišče. Dnevna luč sploh ne seže v hodnike in dvorane, ki so bili menda razsvetljeni z bakljami. Svetišče stoji na umetnem otoku, obdanem po ozkem prekopu. Misli se, do so se vršile tu misterije »Oziris v kraljestvu mrtvih«. Prvotno so bile vse stene popolnoma gole, pozneje pa je skrbel za okraske faraon Menepet. Kljub temu ni v svetišču nobenega basreliefa ali hieroglifa, kar je menda zahtevala posebnost kulta. Ravnatelj egiptovskega oddelka britanskega muzeja Halle trdi, da prekaša novo svetišče po zanimivosti v vseh ozirih znano Sfinjsko svetišče v Hisehu.

Šesti del sveta. Nekateri ameriški in nemški geologi, oz. oceanografi so prišli do zaključka, da razven petih znanih delov sveta obstoji še šesti. Poleti bo odšla posebna ekspedicija pod vodstvom prof. Krügerja in Klouta v svrhu zemljepisne preiskave. Astronom heverier je določil nekoč lego in velikost planeta Neptuna, ne da bi ga videl (tedanji daljnogledni so bili prešlabi) edino na temelju kretanja planeta Krana, ki je kazalo vpliv neke druge zvezde. Uprav tako je določil zdaj prof. Krüger lego nepoznanega dela sveta na temelju smeri nekaterih stalnih morskih struj. Novo kopno leži baje v deželi večnega ledu med Aljasko in Severnim tečajem. Ekspedicija bo delovala v teh deželah dva meseca in upa, da se bo povrnila jeseni domov z novim zemljevidom.

+ Življenje v vesoljstvu. Francoska učnjaka Galiffes in Scuppland sta preiskala velškanski meteorit, ki je bil pripeljan s posebno ladjo iz Groenlandske v Liverpool. Prišla sta do prepričanja, da vsebuje vsi ti ostanki oddaljenih zvezd več bakterij, torej živa bitja. Če so ta opazovanja utemeljena, bi dokazala, da se nadaljuje našemu življenju tudi za zemljo in njenim zračnim pasom. Vendar ne zaupa učeni svet posebno temu presenetljivemu odkritju. Težko, da bi mogla kaka živa bitja obstati pod razkrajevalno močjo solčnih ultra-vijoličnih žarkov.

+ Zbogom, brzojavi! Nemška radio-družba »Telefunkengesellschaft« je otvorila v Karlsruhe spomenik svojemu utemeljitelju, znamenitemu elektrotehniku Heinrichu Herbu. Zdaj je izšla tudi spominska knjižica, v kateri poročata sedanja ravnatelja družbe grof Arco in dr. Schroeter o izumu dr. Carolusa iz Lipskega. Številni, do sedaj tajni poizkusi so se sijajno obnesli. Zdaj smo v stanju brezžično poslati na poljubno daljavo in tudi v Ameriko vsak rokopi ali sliko. Papirnata pola 10 kv. cm površine se prenaša v drobcu sekunde! Zdaj bodo torej diplomati lahko poslali onstran oceana vsako pogodbo v izvirniku in s praviimi podpisi. Isto velja za pogodbe, sodniške listine in slično. Brezžično prenašanje slik bo velikega pomena za zasledovanje zločincev. Prva posledica novega izuma bo ta, da ne ostane v par letih niti sledu brzojava, ki bo izgubil vsak pomen. Veliko izprememb bo doživel tudi kinematograf. Zdaj ne bo več treba pošiljati filmov. Tovarna bo enostavno »brzojavila« izvirnik, ki se bo igral na več krajih istočasno.

+ Ruska cerkev. »Začasni višji cerkveni svet« je prepovedal pravoslavni duhovščini moliti za metropolit Petra, zaprtega varuha patriarhovnega prestola. Na litanijah je treba prositi blagoslova začasnemu cerkvenemu svetu in njegovemu predsedniku nadškofu Grigoriju. Sovjetska vlada je potrdila to okrožnico (menda po vzoru nek. carskega oberprokuratorja sv. sinoda?) in je določila, da bodo duhovniki, ki bi se po tem ne ravnali, kaznovani.

+ Rastopčino stoletnica. Sovjetska Rusija proslavi te dni stoletnico smrti grofa Fedorja Maksimoviča Rastopčina, ki je ob Napoleonovem napadu zažgal Moskvo in tako prisilil velikega osvajačla, da je zapustil Rusijo. Rastopčin je bil sicer plemič, a sovjetski režim ga vseeno proslavi, ker je rešil domovino tujega jarma.

+ Dovolj izumov! Znameniti ameriški izumitelj T. A. Edison je imel 10. t. m. nagovor na poslušalce radiopostaje v Michiganu. Izrazil je prepričanje, da je naredilo človeštvo že zadosti praktičnih izumov. Zdaj bo treba obrniti vse moči ne na nove izume, a na poglabitev splošne srčne kulture, duševnosti. Zlastno bi bilo, če bi moderni človek bil podobno divjaku, ki se poslužuje letal, parnikov, lokomotiv in radio-brzojavov, ima pa še vedno staro moralno: »Slabo je, če mi kdo naredi zlo, a dobro je, če jaz komu prizadenem zlo.« (Tako namreč pravijo Čulukafri).

+ Dobri vladar. Nepalski maharadža je zvedel v Londonu, kjer je ostal več mesecev o priliki vembliške razstave, da se ne spodobi imeti sedaj sužnjev. Sklenil je torej po povratku v Kalkuto, odpraviti sužnost v svoji državi. Uradniki so izračunali, da živi v Nepalski kneževini 53.000 sužnjev, lastnina 15.000 oseb, ki zahtevajo sedaj odkupnino. Maharadža je nakazal sedaj v to svrhu 8 milijonov rupij.

+ 50 milijonov dolarjev za revne otroke. 85 let stari Amerikanec John Andrus, ki si je s pridnostjo in podjetnostjo pridobil okrog 100 milijonov dolarjev in se je sedaj umaknil v zasebno življenje, je namenil 45 odstotkov svojih dohodkov zgraobi zavetišča za revne otroke. Po njegovi smrti pa naj pripada več kot polovica njegovega premoženja temu zavodu. — Andrus je živel doslej nadvse jako skromno. Od svojega stanovanja na jugozahodu Newyorka do svojega urada v Wall Street se je vozil le s podzemeljsko železnico in si ni privščil niti, da bi najel avtomobila.

+ Rockefellerjevo darilo. Amerikanski egiptolog Breasted, ki živi za časa zimске sezone v Kairo sporoča, da bo znani ameriški bogataš John Rockefeller daroval egiptovski narod 10 milijonov dolarjev. Znesek se bo moral uporabiti za zgradbo in vzdrževanje velikega muzeja, kateremu bi bil priključen arheološki institut v Kairo.

+ Zračna proga London—Tokio. Med Londonom in Berlinom ter med Vladivostokom in Tokiom že obstojita redni zvezi z letali. Sedaj se je v Moskvi ustanovila rusko-nemška družba, ki hoče skrbeti za reden tedenski zračni promet na progi Berlin—Moskva—Tokio. Polet od Londona do Tokia bo trajal 80 ur in bo treba 4—6 vmesnih postaj; proga je dolga 11.000 km.

+ Banka posmrtnega kraljestva. Po kitajskih nazorih je posmrtno življenje točni posnetek onega na zemlji. Umrli morajo tudi podkupovati oblasti, skrbeti za obleko — nasledniki jim torej pošljejo od časa do časa denar. Prej so prodajali kitajski svečeniški v to svrhu zlate in srebrne kepe iz kartona. Zdaj pa so v prometu bankovci. Lično so izdelani na Angleškem in gori stoji: »Banka posmrtnega kraljestva plača na ta bankovec označeni znesek v kovinskem denarju. Ponarejevanje je kaznivo po zakonu.« Na drugi strani stoji navodilo za bankovsko transakcijo: »Prečitaj tu natisnjeno molitev, vpepi bankovec in bo tvojemu pokojniku izplačana ista vsota v denarju.« Zraven je pripomba: »Ta bankovec ne velja kot vstopnica v nebesko kraljestvo.« Bankovci so seveda podpisani po »ravnatelju« in »blagajniku« neke znane budistovske naselbine na južnem Kitajskem.

+ Samoumor vsled skoposti. Italijanski trgovec Capuani v Monakovem je kupil loterijsko sredko Rdečega križa, katero mu je obesil prodajalec v neki gostilni. Vjenca družba je zasmehovala skopega Italijana, češ, da ne bo nič dobil. Capuani je tudi v šali podpisal pravočasto pogodbo, s katero se je zavezal razdeliti morebitni dobiček med celo omizje. Usoda je hotela, da je zadel Capuani prvi dobiček v znesku 500 tisoč mark (sedem in pol milijona Din!). Skopi Italijan se je tako bal, da bodo nekdanji vinski bratci zahtevali svoje pismo jim obljubljene deleže, da si je v obupu prestrelil glavo. Napisal je, da ne bi mogel živeti z malim ostankom dobička, ker bi mu pomenilo življenje samo kes, srd in obžalovanje.

+ Sto let stara hranilna knjižica. Kakor stara romantična povest se bere, kar koročajo o tiskih in rešitvi ameriškega farmerja Harya Waddinge. Njegovo posestvo je prišlo na boben. Malo pred dnem, ko naj bi se vršila dražba, je mož našel v nekem starem zaboju med raznimi papirji svojega pradedna hranilno knjižico newyorške Saving-banke za 15 dolarjev. Teh 15 dolarjev je bilo vloženo že leta

1819. Farmer je izposloval, da so dražbo oddali, pihel v Newyork, predložil hranilno knjižico in zahteval izplačilo vsote z vsemi obrestmi. Iz 15 dolarjev je bilo zrastle 2300 dolarjev, katere je banka v redu izplačala. Farma je bila rešena.

+ Merjasec na obisku. Predolga zima je napadla nekega merjasca iz domače šume in se je prikazal na vse zgodaj na ulicah Budimpešte. Utrujen se je vlegel na hodniku pred kavarno. Stražnik, ki ga je zagledal, je pričel streljati. Merjasec je zbežal in udrl skozi odprta vrata neke lekarne. Gospod magister in dve gospodični so s krikom zbežali ven. Merjasec jim je sledil in pritekel do vladnih poslopij ob Donavi. Stopil je v odprta vrata palače ministrskega predsednika. Stražniki so takoj telefončno obvestili o redkem obisku grofa Bethlena, strastnega lovca. Minister ni mogel priti ven, ker je imel kljub zgodnji uri va'en (seveda francoski) obisk. Poslal je stražnikom samo svojo dvocevko. Stražniki so obkolili merjasca, so ga gnali pred zid in ustrelili. Izdahnil je šele po četrtri krogli.

Šolstvo in vzgoja

Vidovičeva šola za odrasle.

»Slovenski Učitelj«, glasilo Slomškove zveze, prinaša v št. 2. tek. leta na uvodnem mestu članek Hugona Bajuka: Vidovičeva prosvetno-vzgojna šola v Sarajevu. Pisec si je osebno ogledal Vidovičevo prosvetno šolo v Sarajevu in se osebno seznanil s njenim ustanoviteljem in voditeljem Miljenkom Vidovičem. Vidović sam do 22. leta ni imel višjih študij. Tedaj se je lotil srednješolskih nauk in jih v enem samem letu dovršil ter položil maturo. Nato je nekaj časa študiral na dunajski univerzi, potem pa se ves posvetil izobrazbi priprostega ljudstva, posebno delavstva. Osnova je v Sarajevu srednješolske večerne tečaje za odrasle, v katerih je zbiral delavce, obrtnike pomočnike, skromne zasebne uradnike; z nauki in besedo jim je vžigal vero vase, vzpodbujal voljo do dela, do moralnega življenja. Dosegal je naravnost presežne uspehe, krog njegovih učencev je naraščal; ustanovil je vzgojno-prosvetni list »Uzgatatelj«, razširil svojo šolo, jo izpopolnil z »dopisno šolo za odrasle« in za učence ustanovil še posebno glasilo »Novi Čovjek«, da morejo vanj dopisovati, izražati svoje misli, se medsebojno spoznavati in vneti za ideal »novega človeka«. Danes ima Vidović mnogo tisočev učencev širom jugoslovanske države, a na desetisoče pristašev med rojaki doma in v inozemstvu. Poznajo in čislajo ga tudi tujci in kulturna družba Hermana Bartha v Berlinu ga je pred kratkim imenovala za svojega častnega člana.

Vidovičevo etično-moralno gibanje se še ni izkristaliziralo in ne da se še izreči o njem končnoveljavne sodbe. Iz nekih izjav in pojasnil v »Novem Čovjeku« bi bilo sklepati, da pri vzgoji svojega »novega človeka« ne namerava izključiti vere, marveč hoče z njo sodelovati. Vsekakor so mu pri tem vse vere enako dobro došle.

G. Bajuk označuje Vidovičev pokret kot prizadevanje, da se vsi ljudje dovedejo do polnosti sil, do zadovoljnega gmojnega položaja, do veselega življenja in ljubezni do bližnjega. Samo en pomislek goji nasproti Vidovičevi šoli: da bi njegovi učenci polagoma pozabili na estetične cilje in se učili le zaradi boljšega gmojnega položaja, ki jim ga izobrazba obeta. Ravno ta pomislek pa je še najmanj utemeljen; prvič so ravno vidni uspehi, napredek pri učenju najmočnejše sredstvo za obuditev vere v lastne sile, lastno vrednost in za krepko vzpodbudo in vtrditve volje; drugič pa to: če se že da izobrazbo doseči tudi gmojno ugodnejši položaj, je pravilno, da je ta položaj dostopen vsem brez razlike, ne pa da bi bil predpravic samo tistih, ki jim je življenje dovolilo, da so že v mladosti obiskovali in dovršili srednje in pa višje šole. Naraščanje »inteligentnega proletarijata« se je od te strani še najmanj bati; kajti vsi ti ljudje, ki se v poznejših letih posvečajo študijem, so krepko preizkušeni v življenju in imajo vsak svoj pridobitni poklic, ki ga ne bodo kar tako obesili na klin in čakali na kako pisarniško mesto. Prav iz teh šol za odrasle ugetnemo dobili temeljito izobražene ljudi v obrti, trgovini in kmetijstvu, ki morejo biti našemu narodnemu gospodarstvu, naši kulturi in нравni višini le v korist, to pa prav posebno v kulturno zaostalejših naših pokrajinah.

Ze enkrat smo naglašali, da bi morali tudi v Sloveniji poskrbeti za srednješolski pouk odraslim ošbam, ki čutijo veselje in poklic do večje izobrazbe. To sedaj ponavljamo. Ne zato, ker bi hoteli ustvarjati konkurenco Vidovičevi šoli, ampak zato, ker mora srednješolski pouk temeljiti na domačem narodnem jeziku, ker mora srednja šola sploh negovati znanje o domači literaturi, domači zemlji, domači zgodovini — ne prezirajoč seveda pri tem ostalih bratov in pokrajin naše domovine.

Ne bodimo ozkosrčni, ne čuvajmo skopo nad zakladi znanosti, marveč odprimo zakladnice in pokličimo vse, ki so duševno lačni in žejni, da si nabere iz njih, kalikor le morejo. Pri tem pa seveda ne pozabimo na sra, ki jih moramo negovati istočasno z umom.

Tako dela Vidović in zato je njegovo delo blagoslovljeno. Ne dajmo se osramotiti od njega!

Gospodarstvo

Janko Jovan:

Bajka o bogati Sloveniji.

V proračunski debati ste padli, kakor zvemo iz časopisja, dve značilni in zelo različni izjavi. Ena je od opozicijonala g. Ljube Davidovića. Druga pa od namestnika finančnega ministra g. Uzunovića. G. Davidović se je pritoževal nad visokostjo proračuna, ki raste tako, da narod ubožava. G. Uzunović je zagovarjal proračun in njegovo višino ter trdil, da višina proračuna nikakor ne pelje k obubošanju naroda, temveč je visok proračun le znamenje visoke kulture.

V vsaki državi mora biti proračun izraz gospodarskih in kulturnih razmer. Gotovo je, da bo država, ki ima smisel za kulturni razvoj, velik del državnih izdatkov namenila v kulturne svrhe. V vsakem slučaju morajo državna bremena odgovarjati plačilni zmognosti davkoplačevalcev. Če pa državna bremena presegajo plačilno zmognost, potem takega proračuna ni zagovarjati, četudi bi bil res v še tako veliki meri odmerjen za povzdigo kulture. Da pa se vidi, v koliki meri je proračun namenjen v kulturne svrhe ga je treba analizirati, kajti sumarična višina še nikakor ne pove v kake svrhe je namenjen. Če pa razkrijemo naš proračun, potem najdemo kljub njegovi visokini razmeroma zelo malo opravila za Uzunovićevo trditev. Nasprotno vidimo, da je v proračunu sorazmerno zelo velik del namenjen za vojaštvo.

Trditve g. Davidovića, da proračun ne odgovarja plačilni zmognosti davkoplačevalcev, drži. Plačilna zmognost davkoplačevalcev je odvisna od produkcije. Žalostna resnica je, da pri nas produkcija ne raste, temveč pada, a če pada ta, pada posledno tudi plačilna zmognost in pada blagostanje. Nasprotno je nepobitna resnica, da državna bremena od leta do leta rastejo in se zle posledice že bitko občutijo vsaj v Sloveniji. Vsekako moramo Uzunovićevo zagovor zavrniti in dati v celoti prav Davidoviću. Zagovor g. Uzunovića je sofizem in se je čuditi, da ga je javnost tako mirno sprejela na znanje. Je pač pri nas tako, da se ob sličnih pojavih vzneti razburjenje, ki pa se zopet hitro poleže in kmalu pozabi.

Še značilnejši kot omenjeni zagovor visokine proračuna pa je pojmovanje g. Uzunovića o davčni dolžnosti. Na pritožbo slovenskih poslancev, da je Slovenija najbolj obdavčena pokrajina v državi, se je pospel bladnokrvno do trditve, da je to popolnoma v redu, ker je Slovenija najbogatejša pokrajina v državi. Ta trditev vsebuje hkrati dvojno, proti čemur moramo odločno ugovarjati. Najprvo je bajka o bogastvu Slovenije. To bajko je menda prvi iznašel finančni minister in jo sedaj nanovo pogreva njegov namestnik, drugo pa je Uzunovićevo pojmovanje o davčni podlagi.

V čem je Slovenija bogata? Edino bogastvo Slovenije so njeni gozdovi, a od teh pripada največji del državi, vsemuemu zakladu in veleposrestvu, ostalo je razdeljeno na majhne parcele, ki zadostujejo največkrat le za sprotno porabo. Industrija ima pač velike vrednosti v objektih in instalacijah, a je mrtev kapital, ker je zaposlenost čimdalje manjša. Rodovitna zemlja je razdeljena bolj kakor kjerkoli v državi. Lastnik premogokopov je tuj kapital in še ta že vsa leta po prevratu napoveduje, da bo prenesel sedež svoje uprave v Belgrad, kjer se upa oddihniti od davčnih bremen. Skromen taberharski zaslužek za

ročno delo je, ki mora večino prebivalstva v Sloveniji preživeti.

Kljub temu se zdi, da ne more biti zloba, ki izmišlja bajke o bogastvu Slovenije, temveč v večji meri nepoznanje razmer, nepoučenost in krivo tolmačenje. Naši kraji so lepi. Naš človek skuša tudi svoj dom prilagoditi lepoti narave in skrbi za to, da že z zunanostjo privabi tujca. Po urejenosti naših domov sodi pokrajina, ki vidi doma kljub blagostanju iz blata in lesa zgrajene koče, da mora v tako urejenih domovih, kakor jih vidi pri nas, vladata bogastvo in blagostanje. So pa pojavi, ki ne le tujca, ki ne pozna naših razmer, temveč tudi domačina in celo inteligenta premotijo, da v stvari ne vidi tega, kar je. En tak pojav je stanje hranilnih vlog. Slovenec navadno ni zapravilivec, temveč pravi »šparovec«. Dočim zaigrajo naši južni bratje pogosto težke tisočake v igri, so izgube pri igri med našim ljudstvom redkost. Edino alkohol je, ki pošre pač mnogo denarja. Pri nas tudi v času blagostanja naš človek ni spravjal denarja v noga-vice, podstreške itd., kakor je bila ta navada zlasti med Hrvati in v Vojvodini, temveč je nalagal denar, ki ga ni potreboval sproti, v hranilnice. Tako je delal kmet, trgovec in obrtnik. Na eni strani je ta štedljivost lepa lastnost našega ljudstva, a na drugi kaže premalo podjetnosti. Zdi se, da je bila prav radi tega vsa industrija na slovenskem ozemlju v tujih rokah, ker domačin ni imel smisla, da bi nalagal svoj denar drugače kot na hranilno knjižico. Tudi še danes, ko je industrija vsaj deloma prešla v domače roke in so se ustanavljala razna delniška društva, je redko kdo posegel za delnicami. Celo po »nacionalizacij« veliki podjetij so se potrudili naši zavodi po raznih stranpotih sprejete delnice zopet spravili v prejšnjo posest. Pri nas ima še danes največjo veljavo v gospodarskem smislu tisti, ki ima denar naložen. Pri tem se ne sprašuje prav nič, od kod naloženi denar. Naložba pa ne pomenja vedno prihranka, naložba postane tudi iz pretvorbe drugih vrednot v gotov denar, kar pa ne pomenja prihranka in tudi ne povečanja imetja. Ravno stanje hranilnih vlog je nekaj, kar se pri nas čisto krivo tolmači. Ur. list prinaša vsako četrtletje izkaz o stanju hranilnih vlog v mestnih in drugih regulativnih hranilnicah. Zadnji tak izkaz je prinesel Uradni list 13. t. m. in sicer za četrtletje 1925. Ta seznam izkazuje, da je stanje vlog v 25 okrajnih in občinskih hranilnicah v Sloveniji v zadnjem četrtletju 1925 naraslo od Din 383.743.063,12 na Din 419.620.705,69, pri čemur pa je upoštevali tudi to, da so v zadnji številki ravno pri največjih hranilnicah upoštevali tudi kapitalizirane obresti za l. 1925. Narastek čistih vlog brez obresti bi bil tedaj dokaj manjši. Izkaz hranilnih vlog navajam zato, ker se ravno po vlogah presoja blagostanje v Sloveniji, dasi izkaz, kakor ga objavlja Uradni list, ne nudi popolne slike o narastku in padanju naloženega denarja in pa, ker stanje vlog samo po sebi še prav nič ne pokaže, kateri so viri za spremenjeno stanje. Navajam ga pa prav posebej zato, ker iz povečanja stanja hranilnih vlog celo naši najmerodajnejši finančni organi sklepajo, da Slovenija ne obubožava, temveč, da tudi blagostanje Slovenije sorazmerno z rastočim stanjem vlog raste. To pa je napačno, ker narastek hranilnih vlog prav tako ne dokazuje večjega blagostanja, kakor bi padec stanja sam po sebi še ne dokazoval obubožanja.

Vsaka produktivna gospodarska enota zahteva za vzdrževanje obrata odgovarjajoči obratni kapital. Ta kapital je v širšem smislu vsaka gospodarska vrednota, namenjena za produkcijo. K temu obratnemu kapitalu moramo tedaj prištevati nepremičnine, tovarniške stavbe, instalacije za izrabo vodnih sil, stroje pa tudi gotov denar. Nepremičnine kot so gozdovi, polje, vinogradi, vrtovi, gospodarska poslopja in domovi potrebuje kmet, tovarniški objekti instalacije za izrabo vodnih sil, stroji, gotova zaloga surovin itd. so potrebni industriji, trgovci pa potrebuje za svoj obrat največ kapitala v ožjem smislu t. j. denarja. Omenil sem glavne prideleke in stanove, ker pač ti nosijo največja davčna bremena. Ker pa je verjetno ali celo gotovo, da večina naložb izvira ravno s teh krogov, se zdi potrebno povdariti, da povišanje naložb, četudi se stekajo odtod, nikakor ne pomenjajo povečane blagostanja, temveč ravno nasprotno. Današnje stanje omenjenih slojev je žal tako, da jih moramo v prvi vrsti prištevati k tistim slojem, ki jih po Davidoviću izjavi državna bremena tirajo k obubošanju, dasi je morda večji del hranilnih vlog našel med njimi svoj izvor.

Kmetijstvo v Sloveniji sestoji v pretežni večini iz malih posestev. Redke so kmetije, kjer bi moglo več otrok ostati pod domačo streho, navadno morajo vsi razven enega poiskati kruha in zaposlenja v industriji, rokodelstvu, posestvu ali pa iskati srečo v šolah, ker se inteligenca pri nas rekrutira po največ iz kmetkega stanu. Kmetije so tako majhne, da zadostuje pridelek le redko za celoletno prehrano domače družine. Edino živinoreja in les pomagata kmetu zamašiti vrzeli v gospodarstvu. Ki mu jih pušča premajhno zemljišče. Živinoreja in les sta edina vira, ki omogočata našemu kmetu manjše prihranke. Med vojsko je vsled rekvizicije živinoreja v Sloveniji zelo nazadovala. Kmet je moral prodati živino in oddajati seno vojaštvu, kar mu je omogočilo sicer skupljeni denar nalagati v hranilnice, a to na škodo gospodarstva. Kakor je prodaja živine oslabil kmetijska gospodarstva, tako se vrši slični proces sedaj pri izkoriščanju gozdov. Po vojni se gozdovi v Sloveniji ponekod naravnost devastirajo. Kmet je k sekanju gozdov deloma prisiljen radi ogromnih davčnih bremen, deloma pa so ga zapeljale k temu zlasti prva leta po vojni visoke cene. Naravno je, da se tudi od tega izkupička izteka en del v hranilnice. Jasno je, da se s prevelikim sekanjem v gozdovih godi škoda in slabe kmetijske gospodarstva. Ako kljub temu stanje hranilnih vlog narašča, je očitno, da to naraščanje ne pomeni nikakars povečanja blagostanja, temveč odvzema marsikateremu kmetškemu gospodarstvu za več let naprej skromen, a trajen prihod iz gospodarstva. Seveda se ta proces vrši le posamezno, nebroj kmetov, ki so šli v izkoriščanju gozdov po vojni predaleč, je že izžrpal prihranke in ni čuda, da danes nima sredstev, da plača davke, kar ve pač najboljše finančna uprava sama, ki je izvedla že stotine vknjižb na kmetijska posvetja radi zaostalih davkov.

Industrija v Sloveniji je bila vsa v tujih rokah. Za časa nacionaliziranja je prešla v slovensko posest; kar je bilo sorazmerno manjših industrij, so ostale naše, večje, zlasti pa rudokopi so se radi nezavednosti naših ljudi vrnile zopet v roko tujcem. Nova slovenska industrija je bila postavljena z ogromnimi žrtvami: visoka nabavna cena zemljišč, dragi stroji, izkoriščanje vodne sile in napeljava električne sile, vse to je ostalo v primeri s starimi že obstoječimi podjetji horendne svo-

te. Par let visoke konjunktore, ko so se visoki investicijski stroški rentirali, potem pa je kmalu nastopila neprevidna reakcija. Bančne obresti, po svoji ostrosti znani slovenski davčni vijak, prometne ovire, neumerljiva carinska politika, vse to je leglo kot morda na našo mlado industrijo. Pričela se je stagnacija, ki je menda že na višku. Sledila je redukcija režije: odpuščanje uradništva in zaposlenega delavstva, iz marsikterega dimnika se danes ne vije več dim, marsiktero kolo se ne vrsti in končni zaključek je pasivna letna bilanca. Domač konsum je doveden do minimuma, za eksport smo preslabi in pretuji, tako, da stanje naše industrije res ni zavidljivo. Ne povsod, a v mnogih podjetjih je izposojeni kapital povrnen; marsikdo, ki je mogel, se je udeležbe znebil in v podjetju investirani kapital zaupal po naši tradicionalni navadi hranilnici. V kolikor je stanje hranilnih vlog iz tega naslova zrastle, res ne pomenja pomnožitve blagostanja, še manj pa v slučajih, ko so naša podjetja prešla v tuje roke in je njihov izkupiček pomnožil stanje hranilnih vlog. Razvijajoča se in napredujoča industrija stremi za povečanjem, ona išče kapitala, a ga ne odklada.

Tudi trgovina počiva. Ta trditve ni pretirana ampak je dejstvo. Slovenska trgovina je bila od nekdaj na dobrem glasu, danes pa izgublja svoj sloves solidnosti zato, ker je njen trg opešal. Trgovina, zdrava trgovina potrebuje denarja, kadar ima pogoje, da se razvija, a razvijati se more le tedaj, če vlada splošno blagostanje. Trgovina, ki je posrednica med producentom in konzumentom, je zrcalo dobrih in slabih časov. Konkursi v Sloveniji so bili nekdaj bele vrane, danes pa so na dnevnem redu. Mar radi blagostanja? Slovenski trgovec je tradicionalno soliden, a mora danes marsikdo upogniti glavo. In če trgovec nalaga svoj denar v denarne zavode, mesto da bi ga izkoristil v svojem podjetju, to ni znamenje blagostanja, temveč znamenje slabih časov.

Navedena dejstva jasno dokazujejo, da se po stanju hranilnih vlog ne da presojati blagostanje dežele. Blagostanje v Sloveniji tudi ni, ker produkcija nazaduje tako v industriji, kmetijstvu in drugod. Da gredo gospodarstva v Sloveniji rakovo pot, dokazuje tudi Uradni list, a ne s stanjem hranilnih vlog temveč z vedno še bolj množičnimi ekskucijami in konkursi. Izkaz stanja hranilnih vlog je enostransko pokazovanje denarnega prometa. Ako bi Uradni list objavil tudi dovoljene kredite, vknjižbe na kmetijska posvetja, tedaj bi bila slika popolnejša, a še vedno ne popolna, ker se v več slučajih kakor denarni zavodi pošojila dovolj, odbijajo, ker ni dana več dovoljna varnost; pač znamenje, da blagostanje Slovenije ne raste. Bajko o Sloveniji kot najbogatejši pokrajini je treba najenergičnejše pobijati zlasti pa še zato, ker se na najvišjem mestu s to bajko opravičujejo neopravičena državna bremena, ki bodo, ako se razmere ne spremenijo, res pripeljala do obubožanja.

Javno skladišče in prevozna družba, d. d. v Celju ima občni zbor 11. marca t. l. (bilanca 1924 in volitev revizijskega odbora in enega člana upravnega sveta).

Razširjenje trgovanja na ljubljanski borzi. Na borzi z dne 25. t. m. notira prvi cement iz tovarne »Zagorke« d. d. v Zidanem mostu. Notira: prima portland-cement »Zagorke« fko vag. post. Zidani most v sodčih po 190—200 kg za 100 kg brutto s sodom 61.50 blago; v jula vrečah po 35—50 kg za 100 kg brutto brez vreč 53 blago in v papirnatih vrečah po 50 kg za 100 kg z vrečami 55.50 blago.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisatelj Jules Verne. — Poslovenil A. D.

Te »moe«, ki jih je preganjal gospod Jakob in ki so bile včasih vrstnice megaterijev in pterodaktilov, so imele gotovo dvajset čevljev na višino. Bile so velikanski, pa bojazljivi noji, ki so bežali nenavadno brzo. V njihovem teku jih ni mogla ustaviti nobena krogla. Po par minutah preganjanja so nedostopne »moe« izginile za velikimi drevesi. Tako so lovci zaman potrošili precej smodnika, po vrhu pa so se vrnili še vsi upehani.

Tega večera so Glenarvan in tovariši končno prišli iz neizmernega kavrijevga gozda in se utaborili na vznožju gore Ikirangi, ki moli svoje s snegom pobeljeno teme pettisoe čevljev visoko v oblake. Od kar so zapustili Maunganamu, so prehodili že približno sto milj, obala pa je bila še trideset milj oddaljena. John Mangles je bil upal, da napravijo vso pot v desetih dneh, toda takrat ni vedel, kakšne ovire se stavlajo nasproti v teh krajih.

Vsled ovinkov, ki so jih morali spotoma narediti bodisi radi ovir, bodisi radi nepopolnosti zemljevida, so si pot podaljšali za celo petino. Ko so dospeli popotniki do gore Ikirangi, so bili že popolnoma izčrpani.

Pa treba je bilo še treh dni poštene hoje, da pridejo na obalo. Sedaj je bilo treba podesetoriti previdnost, zakaj prišli so zopet v kraje, ki jih pogosto obiskujejo divjaki.

Vsakdo je junaško skrival svojo utrujenost, in naslednjega dne se je četica odpravila naprej že s prvim svitom.

Med goro Ikirangi, ki so jo pustili na desni, in med Hardyjevo goro, čije vrh se je vzpenjal na levi

tritisoe sedemsto čevljev visoko, je postalo popotovanje silno težavno. Na površini desetih milj je bila vsa planjava porasla z vitičastimi lijanami. Pri vsakem koraku se je zamotala zdaj roka, zdaj noga. Včasih je rastlina kakor kača ovila ves život. Dva dni so morali s sekiro utirati pot in se boriti s stoglavo hidro.

Na teh ravninah je bil lov nemogoč, zato tudi ni bilo pri obedu divjačine. Zaloga živil je šla h koncu, vode ni bilo nikjer. Napori so podvojili žejo in lakoto, ki je niso mogli utešiti.

Trpljenje Glenarvanovih je postalo neznošno. Vsa srčnost je izginila. Tako so se privlekli naposled do rtiča Lottina na obali Tihega oceana.

Tam so zagledali nekaj opustošenih koč, ki jih je pred kratkim uničila vojna. Polja so bila požgana, pomendrana. Tu jim je pripravila neizprosna usoda novo strašno preskušnjo.

Ko so taval ob obrežju, se je pokazal miljo daleč oddelek divjakov, ki so se hrupno približevali in mahali z orožjem. Pritisnili so Glenarvana k morju, da ni bilo misliti na beg. Lord je zbral poslednje moči in baš dajal potrebna povelja za obrambo, ko je John Mangles vzkliknil:

— Čoln, čoln!

Res je bila dvajset korakov proč divjaška piroga s šestimi vesli, povezana na breg. V hipu so jo potegnili v morje, poskakali vanjo in začeli veslati proč od nevarne obale. John Mangles, Mac Nabbs, Wilson in Mulrady so sedli k veslom, Glenarvan pa je prijel za krmilo. Obe ženi, Olbinet in Robert so posedli okrog lorda.

V desetih minutah je bila piroga četrtilje od brega. Morje je bilo mirno. Begunci so molče veslali. John se ni hotel preveč oddaljiti od obale. Hotel je že ukazati, naj veslajo ob bregu, ko mu je hipoma krmilo zastalo v roki.

Zapazil je bil tri divjaške piroge, ki so priha-

jale izza Lottinovega rtiča. Jasno je bilo, da jih hočejo zasledovati.

— Na morje, na morje! je vzkliknil, naj raje potonemo v valovih!

Četvero veslačev se je uprlo v vesla in piroga je drsela na odprto morje. Cele pol ure se ji zasledovalci niso mogli približati. Toda izčrpani veslači so kmalu začeli slabeti. Sovražne piroge so se vidno bližale. V tem trenutku so bili komaj dve milj od sebe. Torej ni bilo nobene možnosti, da ubežijo sovražnemu napadu divjakov, ki so se že pripravljali, da začno streljati s svojimi dolgecevki.

Kaj je bilo Glenarvanu? Na zadnji strani čolna je stal nepremično in iskal načesa na obzorju. Kaj je pričakoval? Kaj je mislil? Ali ga je obšla slutnja? Hipoma se mu je oko zaiskrilo, stegnil je roko proti črni točki na obzorju.

— Ladja! je vzkliknil, ladja, prijatelji! Veslajte, veslajte, kar se da!

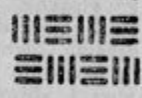
Niti eden od veslačev se ni obrnil, da vidi nepričakovano pomoč, zakaj niti sekunde niso smeli izgubljati. Samo Paganet je vstal in naravnal svoj dolnogled na imenovano točko.

»Res je, je dejal, ladja je, parnik, ki plove s polno paro, naravnost k nam prihaja, tovariši!«

Ubežniki so porabili zadnje sile. Pol ure so še držali razdaljo med svojo in med sovražnimi pirogami. Parnik je postajal čimdalje bolj viden. Že so mogli razločiti dvoje jaborov in velike krožke črne dima. Glenarvan je izročil krmilo Robertu, sam pa je zgrabil za zemljepiščeval dalnogled, da mu ni mogla uiti niti ena kretnja ladje.

Kaj so si morali misliti John Mangles in tovariši, ko so videli, kako je lordov obraz prebledel in kako mu je dalnogled padel iz rok. Ena sama besedica je pozanila ves lordov obup.

— Duncan! je kriknil Glenarvan, Duncan z morskimi roparji!

Priporočamo »Ljudsko knjižnico« v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. 17 predvojenih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv. Kazan, volčji pes, br. 18 Din, vez. 30 Din. 20. zv.: Kralj gor, br. 18 Din, vez. 30 Din. — KOL.

Važno za gradbena podjetja. Albanska vlada namerava porazdeliti med svoje uradnike brezplačno zemljišča za zgradbo hiš. — Zgraditi je štiri do petsto hiš, od katerih naj bi imel en del 8, drugi 6 in tretji del 4 odeljenja. Družba, ki bi prevzela zgradbo hiš, ima izvršiti tudi kanalizacijo okraja, v katerem se bodo zgradile hiše. Interesenti dobijo vse točnejše informacije v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo med uradnimi urami.

Borza

Dne 25. februarja 1926.

Denar.

Zagreb. (Sklep.) Berlin 13.5175 — 13.5575 (13.526—13.566), Italija 227.70—228.90 (228.08—229.23), London 276.18—277.98 (276.19—277.39), New York 56.658—56.958 (56.675—56.975), Pariz 207—209, Praga 168.09—169.09 (168.11—169.11), Dunaj 7.991—8.081 (7.994—8.034), Curih 10.9389—10.9739 (10.9352—10.9752).

Curih. Belgrad 9.125 (9.125), Pešta 72.70 (72.70), Berlin 123.70 (123.70), Italija 20.87 (20.87), London 25.265 (25.2675), New York 519.50 (519.50), Pariz 18.95 (18.25), Praga 15.375 (15.385), Dunaj

73.10 (73.30), Bukarešt 2.175 (2.195), Sofija 3.75 (3.70), Varšava 66 (64.50), Amsterdam 208.10 (208.12), Bruselj 23.60 (23.62), Madrid 73.30 (73.30), Atene 7.37 (7.40), Kopenhagen 135 (135), Stockholm 139.12 (139), Oslo 111.25 (112.50).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.445, Kodanj 18420—60, London 34.45—51, Milan 28.41—53, New York 707.75—710.25, Pariz 25.37—93, Varšava 90.55—91.05. — Valute: dolarji 707—711, angleški funt —, francoski frank 25.85, lira 28.35, dinar 12.42, čsl. krona 20.93—21.05.

Praga. Devize: Lira 134.50, Zagreb 59.50, Pariz 123.97, London 165.90, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7 odst. invest. posoj. 76—79, vojna odškodnina 280—281, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—202, zaklj. 202, Ljublj. kreditna 200—220, Merkantilna 100—104, Prastediona 980—985, Slovenska 50 den., Kred. zavod 175—185, Strojne 125 bl., Trbovlje 392—400, Vevče 110 den., Sflavna 90—100, Šešir 115—120.

Zagreb. 7 odst. invest. pos. 76.50—78, agrari 44.50—45, vojna odškodnina 279—279.50, ultimo mesca 281.50—282, Hrv. esk. 120—122, Kred. 128 129, Hipobanka 66.50—68, Jugobanka 105—108, Prastediona 970—975, Ljublj. kreditna 200 den., Srpska 144—145, Eksploatacija 25—27, Sečarana 410—425, Nihag 84 bl., Gutmann 305 bl., Slavex

148 den., Slavonija 43—44, Trbovlje 390—400, Vevče 105 den., Ragusea 400 zaklj., Danica 64 zaklj. Dunaj. Don.-sav.-jadr. 759.5000, Zivno —, Alpine 248.500, Greinitz 121.000, Kranjska industrijska 320.000, Trbovlje 484.000, Hrv. esk. 140.000, Leykam 153.000, Jugobanka 130.000, Hip. banka —, Avstr. tvornice za dušik —, Gutmann 400.000, Mundus 1.000.000, Slavex —, Slavonija 52.200.

Blago.

Ljubljana. Les: Bukovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 13½×23×14 cm 20 vag. 30—80, zaklj. 30; 2.45 m, 12½×22×12½ cm, feo vag. nakl. postaja 10 vag. 25—25, zaklj. 25; hrastovi obroblj. plohi, 43 in 53 mm, od 2.80 m, feo vag. Postojna tranz. 1250 den; hrastovi neobroblj. plohi, 43 in 53 mm, 2.80 m dolgi, feo vag. Postojna tranz. 1250 den; Deske, smreka, jelka, 20 mm, 4 m, III., od 16 cm n., feo vag. Postojna tranz. 460 den; gabrovi hlopi (bel gaber), od 2.50 m n., od 28 cm prem. n., zdravi, ravni, feo vag. nakl. post. 430 den. — Premog: Kal. ca 7000 antracit, Orle, feo vag. Škofljica: kosovec, za 1 tono 500 bl., kockovec, za 1 tono 450 bl., orehovec, za 1 tono 400 bl., zdrob, za 1 tono 350. Kal. ca 4800, feo vag. Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono 260 bl., kockovec 35/60 mm, za 1 tono 240 bl., orehovec 30/35 mm, za 1 tono 210 bl., zdrob 10/20 mm, za 1 tono 190 bl. Kal. ca 3500, feo vag. Novo mesto: kosovec, za 1 tono 170 bl., kockovec 100 mm, za 1 tono 150 bl.,

orehovec 50 mm, za 1 tono 140 bl., zdrob, za 1 tono 130 bl., rovní, za 1 tono 120 bl. — Žito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 76/77, 2%, feo vag. naklad. postaja 290 bl.; koruza času primerna, suha, gar do meje, feo Postojna tranz. 158 bl.; koruza času prim. suha, feo Ljubljana za III. 155 bl.; koruza um. suš., feo vag. nakl. post. 140 bl.; koruza času prim. suha, za IV., V., VI., feo Postojna tranz. 175 bl.; koruza inzulanka, feo vag. Čakovce 162 bl.; koruza bosanska, par. Ljubljana 165 bl.; Oves, slav., zdrav, suh, rešetan. par. Vinkovci 185 bl.; oves bački, feo vag. nakl. post. 185 bl.; oves bački, par. Ljubljana 217.50 bl., ječmen 63 kg, par. Ljubljana 195 bl.; ajda prekm., feo Ljubljana 270 bl.; proso prekm., feo Ljubljana 225 bl.; rž medijmurska, feo vag. Ljubljana 200 bl.; rž 72/73 kg vlastel., feo vag. Ljubljana 225 bl.; otrobi drobní, feo vag. slav. post. 115 bl. — Gradbeni material: Prima Portland-cement »Zagorac«, v sodčkih po 190—200 kg, za 100 kg brutto s sodom 61.50 bl., v jufa-vrečah po 35—50 kg, za 100 kg brutto brez vreč 53 bl., v papirnatih vrečah po 50 kg, za 100 kg brutto z vrečami feo vag. post. Zidani most 55.50 bl.

Polzvedovanja

Bel otroški ovrtnik (bacek) se je izgubil na pustni torek. Odda naj se pri šivilji v Knezovi ulici št. 39.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Opalograph dobite edino le pri L. Bara, Selenburgova ul. 6/1. Telefon 980

Čenjenim čitate jem se priporoča naslednje turake:

Trgovina z železnino
Breznik & Fritsch
Ljubljana, Stritarjeva ul.
nudi po najnižjih cenah
vse železniško blago.

IV. BUZZOLINI
trgovina z delikatezami
LJUBLJANA
Lingarjeva ul. 1

FRANC DOLINAR
parna pekarna
Ljubljana
Pred Škofljo in Poljansko ceste 19

Adolf Fritz
dimnikar
LJUBLJANA
Vidovdanska c. 20

IVAN JAVORNIK
mesar
Ljubljana, Domobranska c. 7
Stojnica poleg Zmajevke mostu

„Jugometalija“ r. z. o. o.
Industrija pločevinastih izdelkov
Ljubljana
Kolodvorska ulica 18

Stanko Keštin
brivci salon
Ljubljana
Kopitarjeva ulica št. 1, nasproti
Jugoslovanske tiskarne

TEOD. KORN
kleparski in instalacijsko podjetje
Ljubljana
Poljanska cesta št. 8

Ivan Križnar
krovec
Ljubljana
Hrenova ulica št. 9

Jakob Kavčič
parna pekarna
Ljubljana, Gradišče 5
Podruž.: Prešernova 14

FRANC LEVEC
mesar govejega mesa
Ljubljana
tik Zmajeva mostu, blizu Jugoslovanske tiskarne

Martinc, Černe & Komp.
dr. z o. z., pleskarska in
črkoslik. tvrdka, LJUB-
LJANA, Igriška ul. 6

Josip Musar
mesar, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 61
in šolski dvored

Oražem & Jančar
pohištvena ličarja in
pleskarja
Ljubljana, Breg

JOSIP OLUP
trgovina manufakture in oblek
Ljubljana, Stari trg 2
(na vogalu)

PRISTJU & BRIGELJ
črkoslikarja, Ljubljana
Aleksandrova c. 1
Telef. 908 Ustan. 1903

Prodajalna K. T. D.
(H. Ničman)
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

Rudolf Radovan
tapetnik in dekorater
LJUBLJANA
Krekov trg 7

Josip Satran
špecijerijska trgovina
LJUBLJANA
Šolski drev. 4 (Smanjše)

Klobuke, perilo, kravate, dežnike, police,
dežne plašče, telovadne potrebščine itd. kupite
najceneje
pri „AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10

VIKTOR ŠOBER
trgovina s špecer., ko-
lonij in meš. blagom
Ljubljana
Sv. Jakoba trg št. 4

JAKOB TERČEK
pekarija
LJUBLJANA, Breg 4

A. Trink & J. Bernik
stavbno in pohištveno
mizarstvo, Ljubljana,
Linhartova ul. 8

Peter Žitnik
splošno kleparstvo
LJUBLJANA
Poljanska cesta 31

ISCEM PLETILJO.

Naslov pove upravnistvo
lista pod številko 1273.

MESTA SLUGE

ali kaj sličnega, isčem.
Naslov v upravi: 1274.

ORGANIST,

mlad, zmožen, vajen tudi
kmet. dela, išče službo.
Naslov v upravi: 1278.

Išče se večja in marljiva

DEKLA

za v župnišče. Nastop
takoj. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 1287

Čevljarški vajenec

se sprejme, na hrano in
stanovanje. Tržaska ce-
sta 1, (Šenk), Maribor.

Diplomirana

sestra bolničarka

mlada, vajena te stroke,
išče službo pri kakem
zdravniku kot pomoč pri
ordinaciji ali pa za nego
t. l. oddajo v najem. —
Gre kamorkoli v
državi. Govori slovensko
in hrvaško. — Naslov v
upravi »Slovenca« pod:
»Bolničarka« št. 1194.

KUHARICA

dobra in poštena, se
sprejme. Naslov v upravi
pod: »1. marec št. 1253.«

ISCEM za gozdno vele-

poserstvo starejšega, po
možnosti vpokojenega

GOZDARJA

z državno skušnjo; na-
stop takoj, služba lahka,
na razpolago lepo sta-
novanje in njive, zato
se reflektira le na ce-
nejše moči. Vpraša se
pri upravi pod št. 1247.

KUHARICA

ozir. gospodinja se takoj
sprejme v župnišče. Biti
mora poštena in imeti
mora veselje z gospodar-
stvom, da lahko ostane
stalno. Naslov v upravi
lista pod številko 1197.

Delovodja

z izpitom za orodje ter
strojno montažo, speci-
alist za stanice, preše ter
ostro orodje, 25 letna
praksa v Nemčiji, zmo-
žen slovensčine, nemšči-
ne in italijansčine, išče
primerne službe. — Po-
nudbe upravi lista pod
»Takoj L. S. 21.« 1233

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Italijansko - slovenski slovar

Nad 4000 besed z bogato frazeologijo in kratkim imenikom krstnih
in zemljepisnih imen. Dr. Josip Valjavec. Cena vez. Din 70.—

Slovensko - italijanski slovar

Dr. Josip Valjavec. Cena vez. Din 65.—

Osebni avto

velik, 40 HP, sedemsedežni Steyr, jako dobro
ohranjen, malo izvožen, v izbornem stanju, s kom-
pletno opremo, takoj ugodno za prodati. — Inte-
resenti naj se javijo pod šifro »AVTO št. 1148«.

DVA UČENCA

se sprejmeta za kovaško
obrt pri Antonu Čeniku,
kovaškemu mojstru — v
Radohovi vasi št. 27, p.
št. Vid pri Stični. 1292

Poslovni lokali

nasproti sodišču, obsto-
ječi iz 5 sob, jako pri-
pravni za večjo odvetni-
ško pisarno, se 1. maja
t. l. oddajo v najem. —
Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 1284.

DRVA - ČEBIN

Wolfova ulica 1/III. — Telefon 56

Otomane

afrik. modro-
nice, kakor tudi vse druge
tapetniške izdelke po
znatno nižjih cenah nudi
Fran Jager, tapetnišk.
Ljubljana, Kolodvorska ul. 27

Popravila se solidno in
najceneje izvršujejo

KROJE (ŠNITE)

Kroje po najnovejši mo-
di, poljubne, za dame,
gospode in otroke izde-
luje in razpošilja Alojzij
Kmetelj, strok. učitelj za
krojaštvo, Ljubljana, Kri-
ževniška ulica 2.

Prazno sobo

veliko, v pritl., z elektr.
razsvetljavo, iščem. —
Naslov v upravi: 1275.

Zamenjam

pletilni stroj

5/50 za 8/30. — Marija

Stangl, Marenberg.

Prodaj jako dobro ohranjen

Pinay & Kai

POLNOJARMENIK

650 mm. Vpraša se pri
upravi lista pod št. 1246.

Pozor!

Pomlad, krojni tečaj.
Krojna šola, Stari trg
št. 19, prične svoj tečaj
za krojače, šivilje in ne-
šivilje s 1. marcem. Isto-
tam dobijo stranke kroje
po meri in vsakem po-
ljudnem modelu.

Vsakovrstno

zlate kupuje

po najvišjih cenah
črne, železne, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

A. SUŠNIK

železnina
Ljubljana, Zaloška cesta

JAVNA DRAŽBA

ca. 60 m³ bukovih hrizov
se vrši dne 27. februarja
t. l. ob 17 na skladišču
tvrdke V. SCAGNETTI
v Ljubljani. 1211

Št. ad.

5307/ref. IX.

Razpis.

Mestni magistrat Ljubljanski razpisuje oddajo zidarskih in drugih
obrtinskih del za zgradbo 10 pritrilnih stanovanjskih hišic za zasilna
stanovanja za Bežigradom. — Potrebni podatki se dobe pri mestnem
gradbenem uradu med uradnimi urami. — Ponudbe je vložiti do
5. marca 1926 ob 11. uri dopoldne pri gori navedenem uradu.

Mestni magistrat Ljubljanski dne 24. febr. 1926.

Poravnajte naročnino!

Zaston dobite uro na 15 rubinov ali
srebrno cigaretno dozo poleg
tovarniških cen, če kupite eno obleko, obleko za
otroke, ali posamezne hlače etc. v naši detajlni
trgovini na Erjavčevi cesti št. 2

Glejte letake! Glejte letake!
Konfekcija tovarni FRAH DERANDA & Co, Ljubljana.

LJUDSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6

vabi na

redni občni zbor

ki se vrši dne 15. marca 1926 ob 15
v posvetovalnici lastnega doma.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelnika.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Sklepanje o potrditvi računa.
6. Sklepanje o porabi dobička.
7. Dopolnilna volitev načelnika.
8. Volitev nadzorstva.
9. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 24. februarja 1926.

Načelnik vo.

Inserirajte v „Slovenca“!

Potrjeni v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je danes ponoči, dne 25. februarja 1926 v visoki starosti 91 let, previdena s sv. zakramenti preminula naša dobra stara mati, gospa

Rozalija Cerkuč.

Prevoz nepozabne, blage pokojnice se bo vršil v soboto dopoldne iz hiše žalosti, Cankarjeva cesta 7, v Koprivnico pri Rajhenburgu, kjer se bo vršil pogreb še isti dopoldan. Vsem, ki so jo poznali, jo priporočamo v molitev in blag spomin. — Svete maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi Matere božje v Koprivnici in v Celju.

Celje - Koprivnica, dne 25. februarja 1926.

Mimi Kranjc

(Brez posebnega obvestila.)

z vsemi ostalimi sorodniki.

Klanjajoči se volji Najvišjega, naznanjamo v globoki žalosti, da je naš preljubi, skrbni soprog, oče, brat, stric in tast, gospod

Franc Kočever

posestnik, vinski trgovec in gostilničar

danes zjutraj ob 3. uri, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v soboto 27. t. m. ob 15. uri na farno pokopališče k Sv. Pavlu.

Maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev in prijazen spomin.

Vrhnika, dne 25. februarja 1926.

VALENTINA KOČEVAR roj. ERŽEN, soproga.

MINKA ZORE, NADA, ANICA in JOŠKO, otroci —

in ostali sorodniki.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene soproge, matere, stare matere in tašče, gospe

Frančiške Kastelic

izrekamo tem potom vsem našo najprisrčnejšo zahvalo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena odboru in uradnistvu Ljudske posojilnice, gg. trgovcem, darovalcem krasnih vencev in cvetja ter končno vsem, ki so spremili drago nam pokojnico na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1926.

Žalujejo rodčine:

KASTELIC, HLADKY in MARČAN.

Zahvala.

Vsem, ki ste na kakršnikoli način izkazali sočutje našemu predragemu, nepozabnemu stricu, bratu, svaku itd., gospodu